

מימי הנחל

איחוד האברכים הצעירים דהסידי ברסלב ירושלים
 "מורשת הנחל"

חשון - כסליו תשע"ג

גליון ט"ו

ברוכים הבאים בשם ה'

לכלל האברכים היקרים שבאו והשתתפו יחד באהבה ואחוה

בשבת ההתאחדות

יה"ר שנזכה לקבל באמת את אור הצדיק ע"י אהבה התלויה בינינו

נקודת החבר

יחיאל מ. צוקר

ג'יין מיט א תורה

פעמים אין ספור בליקוה"ל.

מעלה נוספת וחשובה שיש בהליכה עם תורה שמענו מר' מאיר קרליבך הי"ו בסעודת ר"ח חשוון שהתקיימה לאברכי חבורת יום שלישי, שהאדם רגיל לבקש על מה שהוא מבין שהוא צריך כעת מתוך עשרות ומאות מדות ונושאים ברוחניות שיש בהתבודדות, ועפ"י התורה 'צוהר תעשה לתיבה' (ט' ח"א) מוכן שיש אמת של השי"ת זאת אומרת: יכול להיות שאתה מבין שהנך צריך עכשיו לעבוד על קדושה, והשי"ת יודע שאתה צריך עכשיו לעבוד על תפלה. אתה חושב שאתה צריך עכשיו ישועה בענין יראה והשי"ת יודע שעכשיו נצרך לך שמחה. אלא מאי הצדיקים מגלים לנו את האמת של השי"ת (ליקו"ה על התורה הזו).

נמצא שאם תלמד דברי תורה של הצדיקים ותתפלל לקיים את הנאמר שם, אתה מבקש על הדברים הנכונים, כי הצדיק מאיר לך את אור האמת של השי"ת. ובדרך אגב מרוויחים הרגל קבוע לבקש להשי"ת על כל מה שלומדים בכל מקום בכל חלקי התורה הק', כמורגל אצל אנ"ש.

ובהקשר לזה אספר עובדה מעניינת: בערש"ק פר' ניצבים כ"ז אלול בבוקר הייתי בציון הק' באומן, והנה אני רואה אחד מאנ"ש מעביר הסדרה שמו"ת ובהגיעו לפסוק "לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא" התחיל לשיר בנגון מעורר מאד, וחזר על המילים כרבע שעה ויותר עם דמעות בעיניו! דברים כאלו קורים כאשר מתרגלים שכל מה שאנו לומדים אמור להביא אותנו לעבודה למעשה, ואז כל מה שרואים בכל חלקי התורה מביא מיד לידי כיסופים ותפילה מתי נוכה לזה? ובפרט בספרי רביה"ק המלאים עצות טובות ומוסר עמוק על כל ענין וענין וכרצון רביה"ק שנעשה עבודה זו. יתן ה' שנזכה לילך בדרך רביה"ק ולעסוק בתורתו ה' עדי נזכה להיות יהודים כשרים אמן.

ידוע לכל, רצון רביה"ק שנלך עם תורתיו הק', כאשר התבטא ואמר: שרצונו חזק מאד שנלך עם התורה שגילה, ודיבר כמה פעמים מזה "אשרי מי שיאחז בזה" (שיחות הר"ן רצ"ז). "ואמר שטוב לקבוע לעצמו שני שיעורים ללמוד ספריו הק', שיעור אחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהא שגור בעל פה, ושיעור אחד ללמוד בעיון גדול, כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו, ועייין במקום אחר מזה (שיחה"ר קל"א) מענין עוצם העמקות הגדול שיש בתורתו הק' והנוראה מאד עד אין סוף ועד אין תכלית" (חיי מוהר"ן שמו"ו).

אך דא עקא שרבים הרוצים לזכות בדבר זה, אך נפשם בוכה במסתרם מדוע אני זוכה לדרגה זו? ע"כ ברצוני להעיר כאן נקודה קטנה; עיקר הקושי בעבודת ה' הוא כאשר האדם מרגיש שהעבודה גדולה, כבידה וקשה, ואין לו כח לחגור מתניו לדברים גדולים כאלו. ועל מניעה זו בא רביה"ק ולימד אותנו: "אביסל איז אויך גוט!" אל תיבהל מעבודה גדולה שאינך מסוגל, קח פירור שניים וקיים אותם כפי יכלתך וכוחותיך.

ופשוט הוא, שעצה זו טובה ומועילה גם בענין זה של הליכה עם תורה; לא דורשים ממך להפוך פתאום לר' שמואל שפירא או ר' הירש לייב וכדומה, אתה יכול להתחיל בפירורים קטנים כגון: ללמוד את העמוד היומי בליקו"מ ולבקש כל יום כמה דקות לזכות לדברים המופיעים בעמוד זו, (וכמובן שגם זה נקרא ללכת עם תורה בזעיר אנפין). או כגון ללמוד ליקו"מ בסדר של עיון קטע אחד ליום ולבקש על זה לפרטי פרטים וכו', (ומה טוב אם אפשר להצטרף לסדר של רבים כגון הסדר של איחוד האברכים וכולל חצות שמתחילים כעת תורה י"ח). ובהמשך בעז"ה אפשר לזכות לדרגות גדולות ללכת עם התורה בכל הענינים וכו' וכו'. אבל לא ברגע אחד. אל תיפול מלכתחילה בגלל שאינך יכול להגיע לשלימות זו, הרי זעקתו הגדולה של מוהרנ"ת

דבר האיחוד

אזא שבת!

שבת כזו לא היה מעולם...

כהנה וכהנה תגובות חמות ונלהבות הגיעו אל מארגני השבת המיוחדת שהתקיימה בפרשת תולדות אשתקד, אשר הביאה בעקבותיה כבר מקיץ העבר דרישות ובקשות חוזרות ונישנות, מתי? מתי כבר תהיה עוד שבת נפלאה כזו. ואכן בסיועא דשמיא מרובה על כל צעד ושעל, זוכים אנו ושוב יושבים כולנו יחד על האוטובוס שיקח אותנו אל מחוז הפצינו – מושב אור יהודה, אל עבר ישיבת 'ברכת יצחק' המפוארת, שזכתה לארח אותנו כולנו כאחד יחד לשבת התאחדות התעלות והתרוממות, לשאוב מלא חפניים מאור השבת קודש בכח הצדיק האמת, והכל ע"י כח האחדות והאהבת חברים.

* * *

מה היתה באמת מיוחדת בשבת זו? מהו אותו כח קסם שהפליאה את כולם? מהי הטעם המיוחד שהותירה הד עצום עם דרישה וכמיהה לעוד ועוד?? התשובה הראשונה תהיה; כשמונים תשובות שונות ומגוונות – כפי מספר האברכים שהשתתפו בשבת המרוממת...

כי באמת כל אחד הרגיש את טעמו המיוחד בנקודה השייכת אליו. האחד בסעודות שב"ק המיוחדות, השני בזמירות המעוררות, השלישי בקימת החצות, והרביעי בתפילות המרוממות. אחרים יפליאו את השיחות המיוחדות המחזקות והמעוררות. כל אחד כפום מה דמשיך בליביה. וישנם גם שירצו לציין את עצם הענין – שבת התאחדות של אברכים צעירים לבד ברוח ובסגנון משלהם.. אולם כמדומה שישנה בריח התיכון המאחד את כל ריבוי הדעות לכדי חטיבה אחת, וברצוננו להעלותה כאן עלי גליון, כי חושבני שזוהי התשובה המאחדת את השבת המיוחדת.

ראשית כל נצטט כמה שורות מתוך 'דבר האיחוד' בגליון "מימי הנחל" שיצאה לקראת השבת בשנה שעברה:

"ולמען יצליח דרכינו עלתה בדעתי עצה נפלאה והוא: שכל אחד ישב בשב"ק בעת ה'סעודות' ליד אלו האברכים שאינו מכיר אותם כל כך. ובוה נרויה בכפלים, א. שיתרבה ויתגדל ה'אחדות' בין החברים, ב. שיתודע לעוד נקודות נפלאות שישנו בלבבות האברכים היקרים מה שמאיר להם דרכים נפלאים להתחזק בדרכי הצדיק.

ומי שאין לו מוחין לזה, ורוצה לשבת עם חבריו המוכרים בפרט בשבת שכזו שאין לו עוד הזדמנויות כאלו לסעוד כל סעודות השבת בצותא, יש לי עצה עבורו שהיא הרבה יותר פשוטה, ובאמת הוא חובה על כל אחד ואחד מהאברכים היקרים ע"י שיגש עכשיו – בעת קריאת העלון... אל כל אחד ואחד – בלי יוצא מן הכלל – ויקדמו בברכת "שלום עליכם" בחביבות ובמאור פנים, [ישאל לשמו אם אינו מכיר] וישוחח אותו קצת בעניני רביו"ל או בשאר עניני דעלמא, וכן בשב"ק יברך את כאו"א בברכת "שבת שלום"

חמה ולבבית. ועצתי אמונה, שע"י זה יתקרבו ויתאחדו הלבבות ביותר, לקבל יותר את אור רביה"ק המאיר בכל אחד ואחד"

הבה נשאל בכנות:

האם קיימתם את הנאמר כאן?

זה לא הפתעה שהתשובה היא: לא.

אולם דבר אחד אפשר לומר בבירור שדיבורים אלו היה ה'מוטו' של השבת כולה.

הרעיון הנפלא שהרימה לא מעט גבות מתמיהות אצל האברכים, על אף שלא התקיימה כמו שנכתבה, מכל מקום ביטאה היטב את התחושות, את הרצונות ואת השאיפות אליו שואפים אנו להגיע. את ההרגשות הנעלות שמרגישים כל האברכים – בלי יוצא מן הכלל – ללא הבדלי גיל וגזע... על האחדות המופלאה השוררת בין האברכים. על האהבה העזה השוכנת בין אנשי הצדיק. על האויר הנח והזך הנושבת בין שורות האיחוד.

אגב. אחד האברכים פנה אל כותב הטורים לפני התחלת הזמירות בסעודת ליל שב"ק, ואמר לו כשבת שחוק על פניו: חיפשתי בכל האולם ולא מצאתי אף אחד שאינו מכיר חוץ ממך... ע"כ הנני רוצה לשבת על ידך לקיים את עצתך...

כמה שהדברים נאמרו בנימת בדיחותא; הרבה אמת יש בהם כמו שהתבוננתי אח"כ, כי אכן ב"ה אהבת החברים המופלאה אינו פרי יצירת ה'איחוד', אלא מושרש ועומד כבר מימיו תנינת התורה לעם ישראל כמו שנאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר – כאיש אחד בלב אחד". והדברים קיבלו משנה תוקף ב'קיום התורה' למעשה, ע"י איתן אדונינו רביה"ק הננמ"ח זי"ע כאשר צוה: "רק אתם תחזיקו עצמכם יחד".

וכל מטרתנו בכל עניני האיחוד אינו כמזכיר אלא כמזכיר; להזכיר אחד לשני "מי שבקית מידי בעלמא דלא שטפתיה וניתני אנא וניחרביה, היינו אח"כ כשכל אלו הנפשות חוזרות מעיבור הנ"ל ואז מעוררים אלו לאלו ואומרים זה לזה ו'מזכירים זה את זה: אחי! שמוא שבקת איהו דבר בעולם הזה שעדיין היא מושלת עליך ואין אתה יכול להתגבר עליה, וניתני אנא וניחרביה היינו אכלה את הדבר הזה ממך" (ליקו"מ, י"ג). כי מי ששם לב לכל התנהלות האיחוד ראה במוחש שהכל בכלל מכלל כל – כל סעודה וארגון, כל נסיעה והתאחדות כולם מרגישים 'מארגנים' וכולם מרגישים 'משתתפים'. אכן זכינו וכמה אברכים יקרים הם הדואגים לכולנו שהכל יהיה מסודר על צד היותר טוב בממון ברצון ובטירחא, אולם כל זה הוא ללא הרגשת גדלות וגבהות רוח כלל. כי אם ההיפך הגמור; כולם אהובים כולם ברוכים כולם קדושים וכולנו שואפים ורוצים לקיים צרון צדיק.

זוהי ייחודיותה של 'שבת תולדות' תשע"ב, וזוהי מטרתה של 'שבת תולדות' תשע"ג.

כי אכן "ראוי לעולם שיתמחו על האהבה שבינינו!!!"

א פריילאכן שבת!

העורך

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

שלוחה בזאת אל האי גברא יקרא, עמל בכל כחו להנחיל אור רביו"ל בין אנ"ש, הקים את חברותינו "מורשת הנחל" במסירות נפלאה,

ה"ה הר"ר אליעזר ליפא בורשטיין הי"ו

על השמחה אשר במעונו בהולדת הנכד

בן לבנו החשוב ר' שמואל מרדכי הי"ו

וה"ר מלפני אבינו שבשמים, שיוכה לראות נחת דקדושה מכל יו"ח, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים, ויוכל להמשיך בעבודתו הקדושה מתוך הרחבת הדעת, בשפע גדול ובהרחה מרובה, להאיר את אור רביה"ק ביתר שאת ועז, ובכל אשר יפנה יעשה ויצליח.

המברכים מקירות הלב

איחוד האברכים הצעירים

סיפור התקרבות

אברהם אירגאס, עמנואל

את זה, והכל שלא כדרך הטבע, בתפילות ובהשתדלות נמרצת, ועזרו לי הרבה בחורים מהישיבה, ובפרט הר"ר מאיר שמחה פלמניק הי"ו והר"ר נתן יוסף בורשטיין הי"ו והר"ר יהודה דגן הי"ו. (ואחרי שנתיים כבר נסעתי ביחד עם אחים שלי ואבי וסבי שליט"א שהתקרבו ב"ה כולם לברסלב, ולמדו איתי תורה ס"א, והתחזקו מאד בכל הענינים כחצות והתבודדות וכו', ובזמן האחרון גם הדודים שלי ובניהם שיחי נתקרבו, מה רבו מעשיך ה').

ובין כך עבר מה שעבר, "והתחיל לעבור", ואחרי שנה עברתי ישיבה, והייתי צריך הרבה התחזקות, (וכמו שיש בכמה התקרבויות שיש כמה שלבים, וכל פעם מתקרבים יותר ולפעמים נסוגים אחור) ואז הזמין לי השי"ת את היקר מאנ"ש הר' נחמן דהן הי"ו מב"ב וחבריו, וכל השיחות שדיברנו היו כמים קרים על נפש עייפה, ובפרט בחצות או כשהיו נוסעים לעשות מצוות (לשמחת חתן או להפצה או לקברי צדיקים) שאז הייתי מרגיש ממש ביטול הבחירה באופן החזק ביותר, ממש ביטול מוחלט, שאני צריך שום דבר כלל מעתה ועד עולם, והשתוקקות גדולה למלאות רצון ה', מפני שהוא רצונו ומאהבתו, יהיה איך שיהיה אם יהיה וכו', וכל זה מגודל הנעימות והתענוג בהבנת האמת.

ואח"כ עבר יותר ויותר, והתחזק והתאמץ הקשר עם רבינו הק' ובתוקף הצער ומרירות נעשה קשר חזק ואיתן בעבותות אהבה, ורק מזה בזה הייתי מקבל חיות ושמחה ותקוה, ובאותם זמנים הייתי מחיה את עצמי עם התורות והעצות של רבינו, בעיקר עם הספרים וגם עם חברים מאנ"ש, שהיו מחזקים אותי, וכשהייתי זוכה לשמחה הייתי מספיק הרבה מאד עד י"ב דפים גמרא וכו', אבל ע"פ רוב ה' קשה מאד ואז הייתי לומד רק סדרי הישיבה ושאר הזמן רק בספר ליקוטי מוהר"ן הרבה והוא היה החבר שלי.

ובשנת תשס"ה למדתי בישיבה ברמות מול קבר שמואל הנביא ע"ה והייתי נוסע בלילות לישיבת ברסלב בב"ב ונוסע איתם להתבודדות וגם לשוהל במא"ש, ואנ"ש היו מחזקים אותי ומדברים איתי מהתכלית דיבורים נפלאים ומעוררים מאד, ומחזקים ומלהיבים את הלב מאד להתחדשות וכו'.

בחורף תשס"ו הרגשתי התקרבות אחרת חדשה לגמרי, וממש כאילו נולדתי מחדש, וכתבתי זאת כי כן סיפרו לי כמה מקורבים שהגיע להם השלב הזה ואינו דומה כלל להתקרבות שלפני זה, ואפשר לשאול את אלו שהרגישו את זה, כי התחלתי להבין את העניין של להחיות א"ע עם נקודות טובות, והשמחה שלא עשני גוי, והתחלתי לחיות חיים חדשים לגמרי, חיים טובים שמחים ומאירים, נעימים ומתוקים מאד וכו' וכו', ובאותם ימים ה' הכל באופן אחר לגמרי, ובמיוחד האיר לי הדיבור שלפעמים מתגלגלים ברפש וטיט בשביל השי"ת, והייתי מדבר הרבה עם השי"ת כדבר איש אל רעהו, והייתי הולך איתו כל הזמן, בשינה, באכילה, בתפילה, בריקודים, ובלימוד, והרגשה זו א"א לתאר.

ואז בחשוון ס"ו נכנסתי לישיבת ברסלב בפקיעין, וכידוע שם מתנהג הכל לפי ספרי רבינו, והמקום שם הוא מנותק לגמרי מכל סממני הישוב, בלי שום חנויות ושאר הבלי עוה"ז, ומיד אחרי הריקודין של מעריב, ה' שם חושך ואפילה גמורה (במובן החיובי), והיו קמים בחצות הלילה, והולכים למקוה, תיקון חצות, ואח"כ לשדות הסמוכים להתבודדות, אשרי עיני שזכו לראות את כל זה, שהרגישו שרוח קדשו של רבינו מתנוצץ שם, והתפילות והשבתות, הזמירות, והאחדות והדבקות הנפלאה, ואהבת חברים ממש כמו המוזכר באיגרת שכתב הר"ר זכריה מענדל זצ"ל הנדפס בסוף ספר נועם אלימלך, רק בדור שלנו של עכשיו, ולא לפני מאתיים שנה.

ובכל הזמן הזה ראיתי בעיני הרבה שהתפילות מתקבלים, וראיתי השגחה ה' הפרטית ישועות והמון ניסים נגלים ממש, הן בעניינים רוחניים וקדושת היהדות, והן בגשמיות כמו בנסיעת הדרכים ובכספים, ובעוד הרבה עניינים ממש, ואצל אנ"ש הניסים הם לחם חוקם.

השי"ת יעורני להגיע לתיקון השלם כראוי בתוך שאר כל אנ"ש אשר עליהם נאמר ישראל אשר כך אתפאר, ע"י רבינו הקדוש ההולך לפנינו ושרק ע"י אפשר להגיע לקיום וקבלת התורה בשלמות כראוי, אכ"ר.

הנה עט"ר אבי מו"ר שליט"א היה מתחזק מאד מספרי ברסלב, בפרט בשנות בחורותיו, והי' הולך לבית הכנסת של ברסלב בשבת בכל סעודה שלישית לשמוע דברי התעוררות והתחזקות מאנ"ש, וכן היה מנהגו רבות בשנים, ואז היו הוא ואביו – סבי שליט"א מקורבים לדרך הגה"ק מסאטמער זי"ע.

ופעם אחת במוצ"ש כשהייתי ילד קטן מאד לקח אותי לשדה שע"י ציונו הק' של דן בן יעקב אבינו ע"ה ואמר לי לדבר עם ה' בתמימות, ועמדת לבד על יד העץ ודברתי הרבה זמן בפשיטות הרבה לה' ית', מעמקי ליבי ומחשבותי. וכן היה פעם הגרלה בחיידר על איזה דבר שמאד חשקתי בו, ואמרתי בליבי אני אתפלל ע"י הרבה יותר מכולם וכך בוודאי אזכה בזה, ושכנעתי את אימי מורתי תליט"א לומר ע"י תהילים, ובהפסקה באתי הביתה להזכיר לה, ובאמת כך היה שה' ית' עשה שיעלה שמי דייקא בהגרלה. וכן היו עוד כמה מאורעות שקירבו אותי לעניין זה.

בשנת תשס"ב נפתחו עיני ברחמנותו וחסדיו ית', והתחלתי לחשוב ולהתבונן באמת מה התכלית מכל החיים לפי הבנתי והשגתי, ועורני ה' שהתחלתי להתפלל אז בכוונה גדולה מילה במילה, בעיון תפילה, וכן העיר ה' רוחי שאלמד הרבה מאד, בעיון ובבקיאות, ולמדתי עם חברותות רוב הש"ס (לפני הבר מצוה), ואז גם כן התחלתי לדבר יותר ויותר עם ה' ית', והרבה טבילות, ותהילים. [וכן קראתי ולמדתי אז הרבה ספרים ממש מאות במספר]. ובכל הזמן הזה לא ידעתי כמעט מברסלב, אם כי למדתי קצת ליקון מ"מ בעצמי ועם אבי שליט"א, ופעם אחת הגעתי בשחרית של שבת לביהמ"ד של ברסלב ושמעתי שהיו לומדים שם סיפורי מעשיות עם הנוסח הידוע, המלא בכיסופים ונגעונים אליו ית' והמושך את הלב מאד, אולם אז לא הבנתי בזה. פעם אחת בהשגחה פרטית מיוחדת נפגשתי עם בן דוד שלי הר"ר חיים צ'צ'יק הי"ו והוא אמר לי: "למה שלא תלמד בישיבת ברסלב בני ברק?", ובאמת מכמה טעמים רציתי ללמוד בעיר בני ברק, וחשבתי שיהיה ברסלב, וגם היו לי עוד כמה סיבות, וגם שמעתי סיפורים ממנו ומאחרים על הישיבה והבנתי שיש שם עבודת הלב, וקבלתי חשק ללמוד שם, ובקשתי מאבי שליט"א וחשב שזה לא מתאים לי, ולקח אותי לכמה אנשים שניסו להסביר לי, אבל בכ"ז ביקשתי הרבה, עד שאמר לי אבי שליט"א שאלמד בתחילה בישיבה אחרת לכל הפחות חצי שנה, ואם עדיין ישאר לי חשק אז הוא מסכים שאעבור ללמוד בישיבת ברסלב בבני ברק, וכן היה שאף שהצלחתי בס"ד בישיבה האחרת עם כל זה עדיין החשק נשאר בתוקפו, והרגשתי רצון חזק ביותר ללמוד שם.

ובתחילת זמן אלו ס"ג זכיתי להיכנס לישיבת ברסלב בני ברק, ובזמן קצר כבר נפל עלי בושח גדולה, וראיתי האמת היכן אני נמצא, וראיתי שהגעתי להר של זהב ומבצר של מרגליות, כי הבחורים שם היו בבחינת צדיקים ממש, וכבר בימים הראשונים ראיתי את התפילות בכח, בהתלהבות ובצערות מעמקי הלב, והריקודים שאחרי זה, ואבי שליט"א התרשם והתפעל עד מאד מהערנסטקייט של התפילות, וכל השיג ושיח שם ביראת שמים, והארת פנים שהאירו לכל אחד, ושם הטעימוני מנפלאות תורת רבינו הק', וכן השיעורים של ר' נתנ"ל שפירא הי"ו, וממש הרגשתי שנתקיים בי הוי זב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים. (וכבר ה' נדמה לי שזה חלקי ונחלתי, ושכבר הגעתי למקום של תכלית השלמות שיכול להיות...). ומאז התקרבותי והתחזקותי להלן בכל פעם יותר, ומה שזכיתי ע"י אי אפשר לתאר ולספר כלל בזה העולם.

ובתחלה עוד לא התוודעתי כל כך לכל עניין רבינו ז"ל, והייתי כצופה מן הצד, והציעו לי כמה בחורים ליסע לר"ה לאומן, מה שלא תכננתי כלל, ואמרו שיעזרו לי בכל הנצרך, ובליבי חשבתי האמת, אם זה ילך אני ירוויח שר' נחמן יוציא אותי מהשאל תחתיות, וחשבתי אז שאם כך, אסע לפחות פעם אחת, כי מי יודע אם יהיה אח"כ עוד פעם הזדמנות.

והי' הרבה מניעות ע"י, אולם ראיתי ניסי ניסים והשגחתו ית', שב"ה זכיתי להגיע לר"ה לאומן והכל בתוך זמן מועט וקצר של כשבועיים, שבדיק בהשגחה פרטית, אחד הביא לי כרטיס, ובעל החברה סידר לי את הוויזה, ואמא שלי תליט"א, היתה אחרי לידה ונסעה בשבילי במיוחד להוציא ויזה במסירות נפש, ועזרו גם לשלם

ומקבלין דין מן דין

מכתבים בעניני עבודת השי"ת, לקבל את הנקודות שיש בחברנו

**בכן אנו מביאים לפני האברכים המכתב השני,
ובו דיבורים נלהבים בענין ביטול לצדיק, מפליא במיוחד!**

בקולו, ויגיד לרופא: אדוני! אני גם מבין משהו. וכן אצלנו אנו מגיעים לרבי שהוא רופא כל הנפשות ואנו רוצים להבין כל רפואה בשכל איך היא עובדת ואיך היא עוזרת, ואם נראה לנו שלבעיה שלנו צריך לבכות כל היום, והרבי אומר לשמוח, איננו מוכנים לקבל את זה בשום אופן. מה ההבדל בין שני הצידים הלא הצד השווה שבהם שהוא לא מקבל מה שאומרים לו?

אך יש עוד דרגה בביטול שאם יש חולה שכואב לו מאוד הראש רח"ל ואף רופא לא יודע לומר לו מה זה עד שהוא עשה כל ההשתדלות שבעולם והגיע לרופא הכי גדול שיש שיגיד לו מה יש לו בכלל ומה התרופה וכעת אם הרופא יאמר לו לשטוף ידיו כל יום יקבל את זה אפילו שזה מוזר אבל הוא יודע שהוא הרופא הכי טוב ואף אחד לא יודע בכלל מה הרפואה שלו אבל במקרה שהרופא יאמר לו: אדוני! אני יודע מה המחלה שלך והתרופה שלך היא שתלך ותשתה מים מכל ברו שני שיש בשכונה ותקפיד לספור מדויק שלא תטעה בברזים, ועוד כמה וכמה שגוגנות שלהם ולרפואה אין שום קשר אז אדם לעולם לא יסכים לקבל דברי הרופא אפילו שפיור כל כספו בשביל הרפואה הזו, כי הוא יאמר לעצמו אמנם הוא רופא גדול אבל אני עוד לא משוגע לגמרי, מעט שכל עצמי עוד יש לי. וכן אנחנו אצל הרבי. תחשוב בזה ותראה איך שזה עובד בדיוק כך אצלנו.

ואפשר לבאר עוד במשל כמה גרוע שאנחנו חושבים שיודעים מה זה טוב ואנחנו רק מחפשים את הדרך, לאדם שראה פעם תמונה של ציון הרשב"י ורוצה להגיע אל הרשב"י להתפלל אבל הוא בטוח שזה ב'חברון' ושואל אנשים איך מגיעים לחברון והם מראים לו, כשהוא מגיע הוא מתחיל לחפש את ציון הרשב"י כפי שראה בתמונה והוא לא מוצא, ומדוע כי הוא מחפש באמת את הטוב אבל עם הקדמות שלו, שהטוב נמצא שם ושם, ולכן הוא לא מגיע. אבל אם הוא היה יודע שהוא לא יודע כלום והיה שואל אנשים איך אני מגיע לרשב"י היה מגיע. וכן אצל הצדיק אנו מחפשים מה שאנו החלטנו שזה טוב, ולזה לא נגיע ונבוא בטענות לרבי למה אני לא מגיע לטוב, והתשובה, שלא תחליט מה זה טוב אלא להגיע לאיפה שהרבי החליט שזה טוב עבורינו.

והיה מעשה עכשיו באחד מבני החבורה אשר ילדו לא חש בטוב ולא ידע בכלל מה זה והלכו מרופא אחד לשני עד שהחליטו שיש לו זה וזה, ויש שני אפשרויות לרפאות אותו או ע"י תרופות כחצי שנה או לעשות ניתוח, והיה שאלה מה לעשות, והציע הרופא שיקחו את כל המסמכים לרופא יותר גדול והוא יגיד איך לטפל בבעיה כזאת וכזאת, והנה אבי הילד בחסדי השי"ת עלה בדעתו לקחת את התיק עם בנו שהרופא הגדול גם כן יביע דעתו על הילד, והרופא הנ"ל בדרק וענה לאבי הילד: אדוני זה בכלל לא נכון האבחון של הרופאים הקטנים זה משהו אחר לחלוטין וממילא הטיפול בזה שונה לחלוטין ממה שחשבתם. והנה אם לא היה מביא את הילד לבדיקה הרי לעולם לא היה מתרפא כי האבחון לא היה נכון בכלל, רק כיון שלקח את הילד עוד פעם כמו שהוא לא יודע כלום לכך הגיע לרפואה האמיתית של הילד.

כן הדבר אצל רבינו אנו מגיעים מתוך ידיעה מסויימת שזה המחלה שלנו ורק שואלים איך לרפאות אותה, אבל מי אמר לנו שזה המחלה באמת אולי זה מחלה אחרת לחלוטין וממילא התרופה לא תרפא! ולכן יסוד היסודות זה לדעת שאיננו יודעים ומבינים כלל מה חסר לנו ומה כואב לנו וכו' מה הדרך לצאת מזה, אלא לבוא לרבי עם ידיעה אחת שאנו חולים והוא הרופא, ועם רצון

חודש אדר א' התשנ"ז פה עיר הקודש והמקדש תובב"א

לכבוד הבה"ח הרוצה ומשתוקק להתקרב לאמת כמור הי"ו

קבלתי מכתבך עכשיו, ומאוד שמחתי לשמוע ממך, ובפרט שמחתי לראות אשר אתה משתוקק ומחכה להתקרב לאמת, ה"ה אור רבינו הקדוש והנפלא, ואשתדל לענות לך ככל שידי יד כחה מגיעה על הראשון ראשון. בעניני החבורה, חסדי ה' כי לא תמנו, והיא גודלת ופורחת כל הזמן, וחלק מבני החבורה יש להם חבורות פרטיים והם מתחזקים ומחזקים עוד ועוד צעירים מאנ"ש, וברוך ה' דבריהם עושים פרי, ומספר מבקשי האמת גודל ורב.

והנה על שאלתך היסודית כיצד מתחזקים? אשתדל לענות ככל יכולתי, וקודם לכן אקדים שתדע שאין מקום לבושה בשאלה זאת, כי הוא יסוד החסידות וכל תפקידו של הצדיק בזה העולם, וכמו שכותב רבינו"ל בליקו"מ תנינא ז' "כי מרחמם ינהגם" שזה עיקר הרחמנות של הצדיק לחזק כל אחד ולהראות לכל אחד שהשי"ת אתו ואצלו ורוצה אותו ובעבודתו, וזה כל המטרה של הצדיק, וכן ראינו במשה רבינו ע"ה שהיה ראש בני ישראל צדיק האמת שאמר להשי"ת "ואם אין מחני נא מספרך", והיינו שמסר נפשו למען ימחול השי"ת לישראל עי"ש, וכיוון שזה מטרת הצדיק וחיידושו בזה העולם, ברור שיש בזה עמקות נפלאה וסודות נוראים, וצריכים להתנייע בהם ולבקש הרבה מהשי"ת להבין אותם, ובעיקר לבקש לזכות שכל חיינו ילכו ע"פ היסודות האלו.

והנה אם רוצים שיפעל אצלנו מה שרבינו אומר לנו, צריך לפני כן ביטול, וזה לשון רבינו בתורה קב"ג: "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו לקשר עצמו להצדיק שבדור ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה דבר גדול ודבר קטן וכו', אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו', וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו אינו בשלימות ואינו מקושר להצדיק" וכו' עי"ש. רואים מהתורה הזאת דבר מבהיל, שאם אדם בא עם שכלו לרבי לא יוכל להבין מה הרבי רוצה ומה הוא מחדש לי, וכ"ש איך הוא יכול לחזק אותי, וכן מצינו אצל ר' נתן שהעיד על עצמו שששהגיע לרבי השליך כל שכלו שיגע עליו, וכל מילה שהרבי אמר לו קיבל את זה כמו שתניק לומד אצל רבו אלף בית ממש, ועוד אמר מוהרנ"ת שהיה לו שני מלמדים בחייו, אחד שלמדו א"ב, והשני רבינו, ולכאורה ר' נתן שהיה כ"כ גדול בפני עצמו והיה חתן ר' דוד צבי הגדול שהיה רב גאון ומפורסם בדורו, ובדאי אם לקחו לחתן ידע את מי הוא לוקח, ואם כן מדוע היה צריך להתבטל עד כדי כך?

אך אם נתעמק בדבר נראה שיש שינויים מהותיים איך מגיעים לרבי, אם מגיעים עם ביטול עד הסוף או לא, ואשתדל לבאר מהות הביטול ודרגות הביטול בעי"ה, ולמשל, כשאדם רגיל נהיה חולה רח"ל, והולך לרופא ומקבל כל אשר הרופא יצווה עליו אף שאינו מכיר את הרפואה, הוא יודע שהוא לא מבין בתורת הרפואה כלום והוא מציית לרופא, אך אם רופא נהיה חולה והולך לחבירו הרופא הוא לא בא כמו תם אלא כמו אחד שמבין בזה, והוא רק רוצה לשמוע חוות דעת של חבירו אם הוא מסכים אתו או לא, כי הוא מרגיש שיש לו גם שכל והבנה עצמית, וזה הצרה הראשונה שלנו שצריך לעבוד עליה בתור דבר ראשון, שלא נגיע לרבי כמו מבינים שיודעים מה טוב ומה לא, ומה הדרך לטוב ואנו רק מחפשים הסכמה, כי אז ברור כשמש שאין שום סיכוי לצאת מהבויג שלנו. ויש עוד דרגה כמו חולה שיודע שהוא לא מבין אבל בכל זאת הוא עדיין מחשיב את מוחו למשהו, ואם כואב לו הרגל והרופא יגיד לו תחבוש את היד הרי לא ישמע

ואמונה שכל מילה שהוא אומר לנו לעשות זה מה שחסר לנו וזה מה שירפא אותנו באמת.

ולמשל בעבודת ה' אנו רוצים להתחזק, אנו מרגישים שאנו לא טובים עדיין ואנו רוצים להיות טובים. ושואל אותנו הרבי מה זה טוב בכלל? מי גילה לכם מה זה נקרא טוב? אולי מה שאתם שואפים זה לא טוב? וביתר ביאור, כל אחד יבחון את עצמו שכל המעברים שלו מגיעים כי הוא קבע לעצמו מה זה טוב, שהוא צריך ללמוד כל היום בלי לבטל שניה אחת, ולהתפלל בהתלהבות נוראה בלי להסיח דעתו לרגע מדיבורי התפלה, בא הרבי ואומר לנו אני הרופא ואני יודע לרפאות אתכם! הטוב שלכם יהיה אם תעשו כמו שאתם יכולים, וכמה שעשיתם תשמחו ותודו לה' על זה, ואז אנו אומרים לרבי: אבל מה יהיה הרי איננו מרגישים בזה שנהיינו טובים ואנחנו לא מסכימים לכך, וזה מגיע מזה שאנו מדמים לעצמינו שאנו יודעים משהו, ולכן מובן למה יסוד היסודות זה ביטול גמור, וכמו שר' נתן זרק את כל שכלו שאם נבוא עם שכל פרטי לרבי שאנו כבר מבינים אז מגיעים לאיפה שאנחנו רוצים ולא לאיפה שהרבי רוצה שנגיע.

ואפשר גם להבין מדוע זה לא טוב אמיתי, כי אדם יכול ללמוד כל היום מתוך גאוה וכדו', ורואים בחוש שמה שאצלנו זה טוב זה מגיע מרגשות הפנימים שלנו שהתעקמו מרוב פגמים ועוונות, וכן ר' נתן מבאר בליקוה"ל שאדם יכול לבחון

את עצמו באם יום אחד לא התפלל שחרית רח"ל, ולמחרת התפלל חצי שעה הרי יהיה כל היום בשמחה שחמץ ב"ה שחרית, ואם למחרת יתפלל שעתיים ישמח כפליים, אבל ברגע שאח"כ יהיה שיפול ויתפלל רק חצי שעה הוא נופל ונכנס למרה שחורה ועוצב כל היום. ולכאורה למה הוא לא מוכן לשמוח שב"ה התפלל להשי"ת ואפילו שהתפלל בפחות התלהבות אבל שישמח שהתפלל בכל זאת, ורואים מכאן עוד פעם שכל יסודות האדם מה טוב ומה לא, נמדד מהרגשות שלו שזה בדרך כלל הפוך מהאמת, ואם ילך לפי האמת צריך לשמוח באותו יום עוד הרבה יותר מהרגיל.

* *

ורבינו מסביר איך שמחים ולמה שמחים. בתורה רפ"ב מלמד אותנו הרבי שכל אדם שרוצה הבע"ד להפילו לעצבות יחפש בעצמו ויראה שיש בו ב"ה נקודה טובה ועוד נקודה,

ואף אם עשה הכל עם פניות אבל בכל זאת נקודה אחת ודאי אמיתית וישמח בזה. ולכאורה השמחה היא כי אנו יודעים שכל מצוה ומצוה אפילו קלה שכרה הוא הרבה, כי כל מצוה ומצוה זה קשר נצחי להשי"ת, וכמו שהשי"ת הוא נצחי כך כל קשר אתו זה נצחי. ואחרי שתודרך נשמתו בגיהנום יהיה דבוק בו יתברך עד אין סוף. אך הדבר הזה צריך ביאור לכאורה איך אפשר לשמוח אם אדם יודע שכל יום ויום הקב"ה נותן לו כלים לעשות מצוות ומעש"ט, והוא יום אחרי יום מבזבז ולא עושה אחד מני אלף ממה שה' רוצה ונותן לו את הכוחות, וכי מה מנחם אותי אם לויתי מליון דולר והפסדתי כמעט הכל ורק משהו נשאר לי, ולכאורה כן הדבר ברוחניות; הרי אני חייב להחזיר לה' את כל ההלוואות ועל כל יום שלא נצלתיו כמו שצריך אני ישלם בגיהנום ומה מנחם אותי שאח"כ יהיה לי גן עדן, ולכן צריך לבאר שיסוד החיזוק בכוונת רבינו הוא שכל נקודה ונקודה שאדם רואה שעשה הוא צריך לדעת שזה מתנת חיים ממש שקיבל מאביו שבשמים, כמאמר הגמ': "אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לה' וא"כ כל נקודה שהאדם מוצא בעצמו זה עוד

סימן מובהק שאבי אוהב אותי.

ובדרך משל לאבא שחבב מאוד את בנו וכל הזמן נתן לו עוד ועוד.

והיי היום והבן פגם בכבוד אביו ובא אביו וממשיך ליתן לו ומחבבו ומוקירו כבראשונה, הרי אותו בן לא יחשוב בעצמו שאבי לא רוצה אותי כי הרי באהבתו הוכיח לו אביו שהוא אוהב אותו הלאה אחרי עבירה כמו לפני עבירה. וכן אם אדם יאמין בזה וילך עם יסוד זה אף אם יעשה העבירות הגרועות ביותר רח"ל לא יפסיק רגע מעבודתו ית' כי תמיד ירגיש שאביו אוהבו הלאה עוד ועוד. והראיה, שזיכה אותי בעוד מצוות ובעוד מעשים טובים וכל זה הוא מתנה שלא היה מגיע לו רק אבינו שבשמים נותן לו עוד ועוד מתנות מרוב אהבתו, וא"כ אדרבא כל מה שיפול ביותר תגבר שמחתו, כי אם פגמתי ופשעתי כל כך הרבה ובכל זאת אבינו עדיין אוהב אותנו הרי אין חיזוק גדול מזה.

וכן הביאור בתורה כ"ג תנינא "ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה" שצריך להכניס היגון והאנחה לתוך השמחה. ולכאורה זה תמוה הרי אם אדם יש לו צרות ורוצה לשמוח, לכאורה עצתו שישכח מהצרות, אך לפי זה מובאר שדווקא אם רואה שב"כ רחוק מהשי"ת א"כ השמחה בכפליים; שכמה שהתרחקתי, השי"ת אוהב אותי עדיין ורוצה בעבודתי. אך הרבה פעמים קשה לאדם לילך עם יסודות אלו כיון שרואה שהשי"ת מרחק אותו ולזה בא ר' נתן ומבאר בליקוה"ל פעמים

רבות שהכל רק נובע מרחמנותו ית'. ונביא דוגמא, ר' נתן מקשה הרי אנו מאמינים שכל הגלות זה עונש לבנ"י על אשר פגמו ובגלות הם מתקנים ומעלים את כל מה שנפל. ולכאורה רואים בחוש שכל מה שנתארך הגלות נופלים יותר וא"כ מה תועלת יש בכך, ועוד יותר קשה אם אדם חוטא השי"ת מענישו ולכאורה הרי אין שום נקמה ח"ו מאתו ית' אלא הכל לטובה, ורואים במציאות שאם לוקחים לאדם את ההתעוררות שלו הוא נופל עוד וא"כ מה התועלת בעונש שמפילים אותו ולוקחים לו את החשק מהכל. או אם נגזר עליו גלות למקום שאין לו מניין או ס"ת והוא רק נופל יותר וא"כ זה מחזי כאכזריות ח"ו. ומבאר ר' נתן שקודם צריכים לידע שכל הדברים האלו הם נפלאות תמים דעים וגם אם לא מבינים וא"א להבין צריך להאמין שהכל לטובה, אבל אפשר להסביר שמתי שבנ"י ישבו באדמתם ופגמו וכן אדם שהיה במדרגה עליונה ופגם הרי זה פגם איום ונורא, כי זה כמו שר שמתחצף למלך בהיכלו וצריך לעשות תשובה, והשי"ת רוצה לקרבו בחזרה אך רואה שלפי מה שפגם גרם לכך שכל התשובה שהוא יעשה לא יחשב לכולם לעומת המקום שהוא עומד, כי בהיכל המלך דורשים יותר מהאדם, וכיון שהשי"ת ברא עולמו גם במשפט הוא גזור עליו גלות ומפילו ומרחיקו מלפניו, ואז אפילו שיעשה רק קצת יחשב לדבר גדול מאוד לעומת ריחוקו, ואז השי"ת יוכל להוציאו מן המיצר ואז גם מה שעושה זה הרבה יותר באמת, כי זה בלי התעוררות והנאה שיש לו כשהוא במוחין גדולות. וכך אנו צריכים לגשת בהתבודדות ולבכות: "רבונו של עולם! תעזור לי שאני יכיר בעובדה שכל משהו טוב שיש בי עדיין זה מתנה גמורה. כל נקודה שיש בי זה רק רחמנותך. וא"כ רבוש"ע אתה הרי אוהב אותי כ"כ ואתה נותן לי כ"כ הרבה אני מבקש ממך; אבא! תן לי עוד! תראה לי עוד את אהבתך שלא אעזוב אותך אף פעם לעולם ועד!"

אסיים בזה ואקוה לקבל ממך עוד מכתבים, ואתפלל עליך שהדברים יכנסו בלבך ויעוררו אותך להתקרב באמת ובתמים לרבינו ז"ל. דברי ידיך הרוצה בשותבך הנצחית

פנים לעולם ועד!

המנהגים בברסלב

ד'

מקורם, יסודם ותפוצתם בין אנ"ש

- מאמר מ'חזק בהמשכים -

שמעון מאיר קעניג

נתחיל לסדר עניני סעודה, מנהג ומעריב

י"ט. רבינו ז"ל אמר: "פארבענדיגוען אין עסין איז תאוות אכילה!" היינו שמדקדק איזה מאכל אוהב לאכול וכו', וכמו שמספרים מר' נחמן טולטשינר זצ"ל שמעולם האט ער נישט צו געזאלצען דאס עסין. (אבניה ברזל א') אשרי הזוכה לקיים הנהגה קדושה זו. כ'. כתוב בליקו"מ (מ"ח תנינא): "צריך ליזהר מאד שלא לאכול פרי שלא נתבשלה כל צורכה וכו' והאוכל פרי קודם גמר בישולה יכולה להזיק לו מאד לנשמתו". ועיי"ש דעם כל זה אם מברך הברכה בכונה וביראת שמים אזי יוכל לינצל מזה, וגם אם הוא חזק ביותר בעבודת ד' יוכל ג"כ להוציא עוד חיות מהפרי וכו'. ורבינו ז"ל בעצמו כתב ע"ז שהדברים סתומים, ובדאי אין מקרא יוצא מידי פשוטו.

כ"א. "הזהיר מאד לבלי לאכול בצלים חיים כלל אפי' עם שמן או שומן, ואפי' ע"י תערובות כגון ע"י ביצים וכיוצא ואפי' בשבת וכו', ואמר שהם מזיקים מאד לכמה דברים, (שיהר"ן רס"ה) עיי"ש באריכות. ובגמ' נדרים (ס"ו ע"א) איתא שהבצל רע ללב ובתוס' תענית (ל' ע"א) איתא, "אין רגילים העולם לאכול בצלים חיים כדאמר בעירובין שקשים לכל גופו של אדם כחרבות". ומקובל אצל אנ"ש בכל הדורות דאין כונת רבינו ז"ל ל'בצל ירוק' שהם רק העלים הצומחים מן הבצל, אף שלא מצאתי לזה מקור מפורש בכתובים סייעתא לזה מצאתי בימי שמואל ח"א פרק ק"ט - ק"י.

כ"ב. "אמר (רבינו ז"ל) על איגערקעס (מלפפון) שצריכים שלא ליטול קליפתם לגמרי, כי קליפתם היא קליפת נוגה וצריכים לברר ממנו הטוב, ומשמע שבכל דבר שראוי לאכול הקליפה שלו צריכים להניח קצת מהקליפה כדי לברר הטוב" (אבניה ברזל ל"ה)

כ"ג. "כמה שאתה אוכל תשייר כדי שיחול ברכת השם במזונותיך" (ספה"מ אכילה א'), ומקורו מהגמ' בסנהדרין צ"ב. ואף ששם אמרו כן לגבי פת, למד רבינו ז"ל כן אף לשאר אכילות, ואף בשו"ע (או"ח קפ"ב) הובא לשון הגמ' רק לגבי פת, ועיי"ש כל פרטי הדינים.

כ"ד. "הזהיר שלא לאכול בהלעטה, היינו במהירות כדרך גרגון כי זה בחי' הלעיטני נא, רק להרגיל עצמו לאכול במתינות בשוב הדעת ובדרך ארץ, כדרך שאוכלים בדרך ארץ כשיושב אדם חשוב על השולחן, כך יאכל תמיד אפילו כשיושב לבדו" (חיי"מ תקט"ו).

וידוע על הרבה מאנ"ש שהקפידו מאד על הרבה גינוני דרך ארץ בשעת הסעודה, וכמו שאמר רבינו ז"ל: "מלכים און קיסרים קענען שיקן צו מיר זייערע קינדער צו לערנען דרך ארץ". (שיש"ק ג' ע"ד).

כ"ה. נוסח ברכת הזימון. כמו שמובא בליקוה"ל הוא: "רבותי מיר וילין בענטשין" (עיי' נט"י ה"ו, ע"ה). ועיי"ש שמפליג בגודל הענין שתקנו חז"ל ברוח קדשם כסדר הזה, והוא לגודל הארת הרצון המאיר בשעת האכילה ולכן תקנו להזמין עצמו בפה כדי לברך, עיי"ש באריכות. וכן הובא גם בהל' בהמ"ז (ה"ג, ו') ושם הובא ג"כ בלשון הקודש: "שמעו נא רבותי אנו רוצים לברך" [ה"ה: ויש לשים לב לתוספת 'שמעו נא רבותי' כמו שנוהגים הרבה לומר בלשון אשכנז: 'הער צו

רבותי'] ועיי"ש מה שביאר בזה, ומכאן סמך וראיה לאלו שהקפידו לומר דווקא בנוסח הזה.

כ"ו. ברכת המזון. אנ"ש השקיעו הרבה כוחות בברכת המזון, עד שאמרו על כמה מאנ"ש שכל אכילתם הוא רק עבור הברכה שיברכו אח"כ, והברכהמ"ז לקח הרבה פעמים הרבה יותר זמן מהאכילה עצמה, וכבר העידה ע"ז מרת אדיל בת רבינו ז"ל בעת שהיה סעודה אצלה בבית, וישבו כנהוג הגברים בחדר אחד והנשים בחדר אחר ואנ"ש דברו ביניהם איזה זמן, וסברו הנשים שכבר ברכו ברכהמ"ז, ואמרה להם מרת אדיל שעוד לא ברכו "וארום מיין טאטנס לייט אז זיי בענטשין הערט מען - כשאנשי אבי מברכים שומעים אותם" (אבניה ברזל מ"ז).

כ"ז. מקובל בין אנ"ש לסיים בברכה ראשונה: הון 'ברחמיו' את הכל, ומקורו ממנהג אוקריינא, כך אמר רלו"צ זצ"ל. והטעם לזה הוא כדי שיהא סיום הברכה מעין הפתיחה. ולא ידוע על עוד קהילות הבאים משם הנוהגים כן. הרה"ח ר' שמואל שפירא נהג לסיים ברכת ובנה ירושלים; בונה ברחמיו ירושלים 'עיר הקודש' אמן.

כ"ח. [אין שייך למנהגי ברסלב דוקא. אומרים שיר למעלות במעריב קודם עלינו, והוא מנהג א"י בין מתפללי נוסח ספרד ומקורו מנוסח האריז"ל, וכן היה המנהג מאז ומקדם בא"י, אף שבאוקריינא לא אמרוהו וכמו"כ עד היום רוב קהילות חו"ל אין אומרים אותו במעריב. (וכאן המקום לציין פליאה שיש לי בענין זה מאז ומקדם, ואולי ימצא מי מבין הקוראים הנכבדים שיישיב לי דברים ברורים בזה. הרי מקור הענין לומר שיר למעלות הוא מנוסח האריז"ל וכמנהג א"י, וא"כ מה המקור לשנות המזמור בחנוכה שאומרים מזמור שיר חנוכה הבית, ובפסח בצאת ישראל, ובסוכות אומרים לדוד שמחתי בזמן שמנהג א"י הוא לומר תמיד רק שיר למעלות?! ועוד תימה מאי שנא מנהג ממעריב, מדוע במעריב קבלו עליהם מתפללי נוסח ספרד עליהם את מנהג א"י לומר שיר למעלות קודם עלינו, ואילו במנהג לא קבלו עליהם לומר למנצח בנגינות קודם עלינו כמנהגם, ואשמח לשמוע דברים ברורים בנושא).

כ"ט. ספירת העומר סופרים אחר עלינו לשבח, כן הוא מנהג א"י וכן היה אף מנהג החסידים באוקריינא.]

ל'. [שייך למאמר א' בעניני הלילה. רבינו ז"ל אמר שצריכים לשמור השינה "מי דארף היטן דעם שלאף". עוד אמר: "אז מען כאפט זיך אויף בדארף מען זיך אויף הייבין, און מיט דעם שלאף בעדארף מען זיך אפרעכין נאך דעם דאוונען" (אם מתעוררים צריכים לקום, ועם השינה יתחשבו אחרי התפילה), (אבניה ברזל ל"ג). וכן הובא שם עוד (ע') בשם ר' דוב בער - מחותנה של מרת אדיל בת רבינו ז"ל שאמר שיש לו קבלה מרבינו ז"ל, כשמקיצים אחד מהשינה בלילה הוא בודאי מן השמים, ולא יניח את עצמו עוד לישון שנית.]

גמרנו עניני סדר היום בעזרת קל נורא ואיום

ונתחיל לסדר עניני שבת קודש

כולו אלוקות כולו קודש

מ'. ר' יצחק ז"ל ישב לפני אביו מוהרנ"ת בשב"ק אצל השולחן ונשען בידו על השולחן אמר לו אביו: "בשבת זיצט מען גלייך!" (אבני'ה ברזל, שיחות מרנ"ט).

מ"א. "והיה מקפיד וכועס מאד על מי שהוא חכם בעיניו ואינו מתאמץ לומר זמירות בשבת ובמוצ"ש, או שאר עבודות פשוטות. וגם הוא ז"ל היה מזמר זמירות הרבה בכל שבת ובמוצ"ש". (ליקו"מ ק"ד).

מ"ב. מובא בשיש"ק (ה' תס"ד): "נהגו אנ"ש בסדרם בשבת את השולחן אחר הסעודה להשאיר עליה את החלות הנשארות הן השלימות והן הפרוסות ולכסותם במפה". ואיני יודע טעם לדבר, ואף לא ידוע לי על רבים המקפידים על כך.

מ"ג. זמן התפילה. אף בשבת הקפידו להתפלל מוקדם כשאר ימי השבוע מי כותיקין ומי עם הזמן קרי"ש של המג"א ולא איחרו יותר.

מ"ד. תיקון הכללי. מה שנהוג היום לומר תיקון הכללי בשבת בבוקר אחרי התפילה הונהג ע"י הרה"ח ר' שמשון ברסקי זצ"ל, ובספרו עצות המבוארות בסופו כותב: "טוב מאוד היה להנהיג בציבור ועכ"פ בשבת בבוקר כפי שנוהגין בכמה מקומות לומר אחר התפילה בציבור תיקון הכללי". ולקח זמן עד שזה נכנס לדבר פשוט בין אנ"ש, וב"ה כיום כפי הידוע רוב אנ"ש נוהגין כן (ע"ע שיש"ק ו', תקי"ג). וכן לימוד הסיפ"מ בשבת אחרי התפילה ברבים הונהג ע"י הנ"ל (ע"י גבורות שמשון עמוד פ"ה).

מ"ה. מאכלי שב"ק. נהגו אנ"ש כנהוג אצל החסידים לאכול בשבת בבוקר מאכל העשוי מביצים עם בצל מבושל או מטוגן, ומקורו מר' פנחס מקורי זצ"ל (שיש"ק). וכן בשיחת רבינו לגבי איסור אכילת בצל חי משמע דכך היה המנהג הפשוט.

מ"ו. כשר' יצחק בן מוהרנ"ת הגיע לגיל עשרים, ויום העשרים חל בשבת אמר לו מוהרנ"ת הרי תהיה ער בלילה ותאמר תהילים (- כי כך היה המנהג כשהגיעו לגיל עשרים היו ערים כל הלילה ואומרים כל התהילים), תאמר גם מהתפילות שחיברתי, וכשתגיע לתפילה המדברת מעוונות תדלג על זה (שיש"ק ח"ב תרע"ד) אולם ידוע מהרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל ומעוד כמה מוקני אנ"ש זצ"ל שלא הקפידו על כך, ואף הורו כן לרבים.

מ"ז. מעריב מוצ"ש - למנצח בנגינות. נהוג כיום בין אנ"ש להתחיל מעריב של מוצ"ש עם קדיש אחרי מזמור למנצח בנגינות, ולפי הידוע לי אין עוד מקום הנהג כן, כי החסידים הנוהגים כל השבוע לומר קדיש קודם ברכו במוצ"ש מתחילים 'והוא רחום', ואף הפרושים האומרים במוצ"ש למנצח בנגינות אין אומרים קדיש אחר"כ, והספרדים מתחילים בקדיש אחר אמירת ג' פסוקים, ואיני יודע מי הנהיג ואימתי.

מ"ח. זמירות מוצ"ש. בסדר הזמירות של מוצ"ש נהוג כיום לשיר את כל סדר הזמירות קודם המבדיל, והמבדיל שרים קודם פיוט אליהו הנביא, ויש לזה קצת סמך בעלים לתרופה מכתב ר"ג: "והנה עדיין לא זימרו המבדיל ואליהו עיי"ש. וע"ע במכתב קע"ב אודות פיוט אדיר איום "שניגן בנגון נפלא המושבר הלב מאד וצעקנו הרבה 'יך ונקי כפים' וכו' ואלפי דמעות זלגו מעיני' וכו'".

המשך יבא א"ה

בחלק מהמאר נעזרתי בספר החדש "מאורות השבת". הודעה ובקשה: היות שסדרת המאמרים עומדת לקראת סיומה, כל מי שיש באמתחתו חומר מעניין השייך לעניינים אלו, בקשתי שטוחה אם יואיל בטובו להמציאו אלי, למען לא יחסר המוג.

ל"א. שנים מקרא ואחד תרגום. רבינו ז"ל הקפיד שיאמרו שנים מקרא ואחד תרגום בערב שבת דייקא (שיש"ק ב' י"א), וכן ידוע ומקובל בין אנ"ש בכל הדורות שהקפידו על זה. וכן הובא בליקוה"ל (קריה"ת ו', ל') ועיי"ש באריכות

גודל ענין זה. ולעת זקנתו של מוהרנ"ת קרא סדר שמו"ת ביום ו' קודם חצות היום כשהוא עדיין מעוטר בתפילין, וכששאלו אחד מאנ"ש אם עפ"י האריז"ל נכון לומר אחר חצות, ענהו מוהרנ"ת: "לא את הכל אפשר לעשות עפ"י האריז"ל!" (שיש"ק). ועי' באו"ח רפ"ה בבאר היטב ושערי תשובה שם שנחלקו בזה בדעת האריז"ל, אם צריך לקרות שמות קודם חצות היום או אחר"כ.

ל"ב. הפרשת חלה. נוהגים לדקדק לאפות לחם לשבת כדי להפריש חלה (ליה"ל חלה ג'), ועיי"ש שמבאר מדוע נקרא הלחם של שבת בשם חלות, וכן איתא בשו"ע (או"ח רמ"ב).

ל"ג. טועמיה. הובא בשיש"ק (ה' תס"ב) שנהגו אנ"ש לבלי לטעום בערב שבת מוהדגים של שבת, לכד אם חל ר"ח בערב שבת ומושום כבוד ר"ח, וכן נהג ר' מיכל בן מוהרנ"ת זצ"ל. ואף שאין מובן דבר זה דהא בשו"ע משמע שמצוה לטעום מכל המאכלים בער"ש, קצת סמך לזה יש בליקוה"ל (בשר שנתעלם מן העין ה"ב ז'), ועיי"ש גודל ענין אכילת דגים בשבת ויו"ט. אולם אין ידוע ומפורסם בין אנ"ש כיום שמקפידים ע"ז.

ל"ד. מקוה. דרכו של רבינו היתה תמיד לילך למרחץ ביום השישי תיכף סמוך אחר חצות היום (ימי מוהרנ"ת ט').

ל"ה. לכה דודי. באוקריינא לא היה נהוג לשיר בפיוט לכה דודי וא-ל אדון, והוא מנהג שנתקבל בא"י משאר קהילות החסידים כאן, ותימא גדולה יש על מנהגנו כאן בבית מדרשינו במא"ש ומזה נמשך לעוד ביהכנ"ס של אנ"ש שנהוג לשיר, אחרת מהנהגו בשאר מקומות; כי בכל מקום אומרים הקהל אחר החזן, ואצל אנ"ש אומרים הקהל כל קטע קודם החזן. ואיני יודע מי הנהיג דבר זה אם זה טעות או שהנהג במכוון. וכן עוד שינוי יש; שבכל מקום מחליפים נגון בקטע 'לא תבוש' ואצל אנ"ש מחליפים הניגון ב'והיו למשיסה'. ואשמח לשמוע מפי הקוראים הנכבדים דברים ברורים בענין זה.

ל"ו. המנהג אצלנו כיום ברוב בתי כנסיות של אנ"ש לומר קדיש שלם אחר מזמור לדוד, והוא כמנהג הספרדים בא"י ומקורו מהאר"י ז"ל, ושלא כנדפס בסידורים רק חצי קדיש. ואין המקור מאוקריינא כי שם היה המנהג שהרב או אדם חשוב אומר קדיש ולא החזן, אולם לא אמרו קדיש שלם אלא חצי קדיש, וכפי הנראה הוא מנהג קדום בין אנ"ש, כי אף הזקנים שחיים איתנו היום אין זוכרים איך התחיל המנהג הזה. ואשמח מי שיאיר לי בזה דברים ברורים.

ל"ז. בשמים. "נוהגים המדקדקים להריח בשמים והדס בכניסת שבת, כי צריכים להמשיך קדושת שבת שהוא בחי' ריח טוב לימי החול שלפניה, ולימי החול שלאחריה בבשמים בהבדלה" וכו' (ליקוה"ל מאכלי עכו"ם ב', י"א) וכבר כתב רבינו ז"ל (סח"מ בנים נ"ט): "הדסים בשבת סגולה לבנים". וכן הוא במהרש"א ח"א שבת דף ל"ג ע"ב ד"ה חד כנגד זכור וכו'.

ל"ח. זמירות. "רבינו ז"ל היה דרכו לשיר 'אזמר בשבחין' אחר ברכת המוציא" (שיהר"ן קנ"ג). ולא כנדפס ברוב הסידורים, וכן הוא מנהג אנ"ש עד היום.

ל"ט. ר' חייקיל ז"ל היה מנגן בשבת קודש ובתוך הניגון הודמן לו לומר תיבת אוי, ואמר לו רביז"ל בשבת אין אומרים אוי (אבני'ה ברזל ס"ו).

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים בא"י

שמואל מאיר חשין

קציון ועלמה – לכולי עלמא?

כאשר שומעים את המושג "הרי הגליל העליון", המחשבה נודדת לעבר הנופים הנשגבים, העוטים עליהם הוד קדומים. בדמיונו אנו מפליגים לעבר הרים נישאים, מורדות תלולים ומעיינות מפכים, כאשר בין הר למושנה בולטת לה לפעמים כיפה לבנה או כחולה של קברי הצדיקים הרבים הפזורים בין הסלעים והיערות.

כמדומני שרוב הקוראים מכירים היטב את האזור ההררי בקרבת צפת ומירון, על עשרות המקומות הקדושים הנמצאים בו, אולם הפעם נעסוק באזור הצפוני יותר, רכס ההרים שמצפון לעמוקה, אשר בתוכו שוכנים המושבים דלתון ועלמה, ובו פזורים גם כן קברי צדיקים רבים, מהם בולט קבר רבי אליעזר בן ערך בעלמה ורבי יוסי הגלילי בדלתון.

כמו כן נזכיר את הכפר העתיק "קציון" המצוי בלב השממה והדרך הקצרה ביותר מהכביש אליו, לוקחת לפחות כשעה עגולה של צעידה קשה ומפרכת בדרכי עפר ושבילים תלולים.

לאחר הפסקה ארוכה, בה לא עסקנו בחילוקי הדעות בנושאים הללו, הפעם אנו שוב עוסקים בספר "מקומות קדושים וקברי צדיקים בגליל", משם שאבנו מידע רב לגבי המקומות הקדושים האלו, גם אם לא תמיד אנו מחוייבים לקבל את ממצאיו, בעיקר כאשר הוא משנה מאשר הורגלנו עד כה. אמנם הפעם אין מדובר בשינוי ממסורת קודמת אלא ממה שקבעו ראשי ארגון 'קדמונו', ובכל זאת הבה נבדוק את הדברים, וכפי שנוכח המסקנות לא תמיד עולים בקנה אחד, והבוחר יבחר. זכות הצדיקים יעמוד לנו ליכות ולמגן אכי"ר.

קבר רבי יהודה בן תימא

מאז נסעתי בילדותי עם התלמוד-תורה לקבר רבי יהודה בן תימא, המקום משך אותי כמטה קסם, ניצלתי כל הזדמנות לעלות שוב ולזחול על הסלעים המשווננים בדרך הארוכה משולי היישוב דלתון, עד לפסגת "הר אביתר" שם מצויין כיום בפאר והדר קברו של רבי יהודה בן תימא, בעל המאמר הידוע "הוי עז כנמר, קל כנשר גבור כארי ורץ כצבי לעשות רצון אביך שבשמים". אין מילים היכולים לתאר את הרגשי הקדושה וההתעוררות מחד גיסא, ומאידך גיסא את הנוף הבראשיתי הנשקף ממרומי הפסגה, כאשר רואים מכאן את כל איזור עלמה וקציון, באופק הר חרמון ועמק החולה, וממול ההרים הגבוהים של מדינת לבנון אשר בפסגתם נשקפים האנטנות והמגדלים של העיריה "בינג'בייל" הזכורה שלא לטוב ממלחמת לבנון האחרונה משנת תשס"ו, כאשר נהרגו בה עשרות רח"ל בנסיון כושל לכבוש את המקום מידי החיזבאללה.

כאשר יצא לאור הספר "מקומות הקדושים וקברי צדיקים בגליל" נדהמתי לראות כי הוא מבטל מכל וכל את הקביעה שכאן אכן קבור רבי יהודה בן תימא, והוא מרחיק אותו צפונית מערבית, במרחק של כמה ק"מ עד לצפון עלמה במורד "הר עלמון" הנשקף ממול. בתחילה סירבתי לקבל את הדברים, מה גם ששמעתי מרבי נתן דוד שפירא שליט"א כי רבי שלום גפנר ז"ל הוא זה שבנה את הציון

במקום וכמדומה לו ששמע ממנו שקיבל את המקום במסורת מזקני צפת ע"י רבי בערל זילברמן ז"ל הידוע. גם בספרו של רבי שלום, "ציוני מקומות הקדושים" (שחיבר לפני עשרות שנים עם יבדלחט"א רבי נח שטרנפלד שליט"א), כותב בבירור על המקום המדויק הזה, ואף מציין כי קיים במקום גל אבנים בולט בצל אילן עתיק.

אולם המעיין בכל המקורות המביאים את קברו של רבי יהודה בן תימא, לא יוכל להתעלם מהתמיהות הרבות העולות ומבצבצות ומערערים על זהות המקום. גם רבי נתן דוד שפירא אמר לי כי מאז ומתמיד ידע שישנם קושיות רבות על הקביעה. להלן נוכח כי כמעט הכל מתיישב אם נקבל את המקום החדש שקבע בספר "מקומות הקדושים וקברי צדיקים בגליל".

התמיהה המרכזית היא היות וכל הנוסעים מציינים אותו בעלמה ולא בדלתון, ואילו הר אביתר מצוי סמוך לדלתון ורחוק מדי בשביל להקרא 'עלמה'. ולדוגמא נצטט לשון תלמיד הרמב"ן בספרו 'תוצאות ארץ ישראל': "ושם בעלמא ר' אלעזר בן עזריה תחת אילן אחד. ושם יהודה בן תימא לצד האחר מן העיר. ומעלמה הלכנו לדלתה, כחצי פרסה, ועל אם הדרך מערה מלאה מים טובים לשתיה וקורין אותה מערת הבלליים (ראה בדברינו להלן) והרבה צדיקים שהובאו מבבל לארץ ישראל קבורים באותה מערה..." יצוין כי העיר עלמא העתיקה היתה בקרבת קבר רבי אלעזר בן ערך ורבי

להם בקבלה שאין לה [למערה] קץ ותכלית, והנכנס לה הוא נאבד מרוב הכוכין שיש בהן. כל כוך עשרה כוכין וכל כוך מהעשרה אם אתה נכנס אתה מוצא עשרה כוכין אחרים. והנכנס לשם הוא מסתכן מרוב הפחד, ומעשים של

זו המערה הם נפלאים, וכולם תחת הארץ, והנכנס שם צריך אבוקות גדולות, ואני נכנסתי לתוכה באבוקות גדולות כמו עשרים אמה. אין אני יכול לומר כמה כוכין יש שם, אין להם מספר והמקום נורא מאד, וזקני אומות העולם אומרים שתחילת המערה היא במדבר ויש לה קצה אחד בירושלים... "כמו כן בעל ידי משה מתאר כיצד הוא זחל לתוך המערה המפחידה בשנת תקכ"ט: "מערה גדולה ובתוכה מערות רבות, ועוברים מזו לזו מכל שלושת הצדדים. המערות הללו נמשכות מהלך שלושת ימים עד ירושלים (!) והזר הנכנס לתוכה תועה בדרכו כי חושך במערה. ואני לא רציתי להאמין בכך, ונכנסתי אני ובידי שני נרות ואיש אחד איתי, וליד המערה הראשונה קשרנו חבל ארוך ונכנסנו דרך ארוכה, והשמש עומד בחוץ על יד החבל פן יתירהו אחר. אולם לאחר שעברנו כמה מערות נפלה אימה חשיכה

עלנו, ובדוחק יצאנו מהמערה מחמת האימה ורק אחרי זמן רב החלפנו כח..." ואילו רוב הנוסעים האחרים, בעיקר הקדומים יותר, מתארים מקום שונה לחלוטין, מערה קטנה ויפה בת 8 כוכים בלבד, ובפתחה מים רבים טובים.

אם רבי שלום ז"ל הראה 3 מקומות לסירוגין, בא הספר החדש ומציין מקום רביעי, צמוד לכביש הראשי ליד ההסתעפות לכפר ריחניה, והיא אכן מערה קטנה המלאה מים. בביקורי במקום לא הצלחתי לזחול אל תוכה מחמת

המים, אולם בספר מביא כי במקום ישנם בדיוק 8 כוכים כפי שמציין רבי משה באסולה. יצוין כי גם במערה השלישית שמציין רבי שלום ז"ל ישנם מספר כוכים דומה, אני כשלעצמי זוכר כי גם שם ישנם 8 כוכים, אולם בספר החדש טוען כי מצויים שם 9 כוכים ואשאר לאנ"ש היקרים לבדוק את השטח...

יצוין כי לדברי תלמיד הרמב"ן שהובאו למעלה אודות רבי יהודה בן תימא, מערת הבבלים נמצאת על אם הדרך מעלמה לדלתון, במרחק של חצי פרסה, והוא מתאים רק לשיטת הספר החדש.

קברי רבי יוחנן וריש לקיש

כעת נרד במורד ההר מזרחה, לעבר חורבות קציון השוכנת לא רחוק מכאן, קצר המצע מהשתרע ולא נוכל לתאר באריכות את נפלאות המקום, נתמקד יותר בתמיהה על כך שבספר "מקומות קדושים וקברי צדיקים בגליל" קבע מערה מסויימת בקציון שהיא זו מערת רבי יוחנן וריש לקיש, וזאת על פי מקור אחד ויחיד, הלא הוא אגרת ר' מנחם ב"ר פרץ החברוני שהתגורר בארץ ישראל בתקופת הראשונים (ד' תקע"ה), אגרת הכתובה בנוסח מעניין מאד, ולענ"ד קשה עד מאד להחליט דברים על פיה. (יש מחלוקת בין החוקרים האם מדובר באגרת מזוייפת או מקורית).

האמת אגיד שגם כוכי הקבורה בקציון, אשר ארגון קדמונו מציין אותם בתור קברי רבי יוחנן וריש לקיש - גם הם אין להם שום מסורת או מקור כלשהו

אלעזר בן עזריה, וצפונית מהם, ואם רבי יהודה בן תימא צריך להיות "בצד האחר" הרי שהוא חייב להיות צפונית יותר מרבי אלעזר בן ערך לאחר שנעבור את חורבות הכפר העתיק, וזה ממש כפי שציין הספר החדש.

כמו כן משמע מספרי המסעות כי קברי תלמידי רבי יהודה בן תימא נמצאים במערות אשר במעלה ההר, גבוה יותר מציון רבם, וזה לא שייך בכלל במקום של קדמונו, שהוא ממש בפסגת ההר ואין גבוה ממנו. וזה לשון רבי משה באסולה: "ונפן ונבא דלתא, וכו', משה הלכנו לעלמא, הוא כפר גדול במישור שמן מלא כל טוב, וקהל יהודים כמו ט"ו בעלי בתים ובית הכנסת וכו', ואח"כ הלכתי על קברי הצדיקים אשר שם, למעלה אצל ההר באמצע השדה יש ר' יהודה בן תימא, ציון בנוי וסתום, ולמעלה ממנו לצד ההר יש מערה גדולה, ומערה לפנים ממערה שם היו קבורים תלמידיו..." מי שמכיר את הקבר המצויין כיום, אינו מוצא את ידיו ורגליו בתיאור זה, הוא יוצא מודלתון, מגיע לכפר עלמא, ומשם עולה במעלה ההר, שם באמצע השדה הציון, ולמעלה ממנו לצד ההר יש מערה גדולה וכו' בה קבורים תלמידיו. ואילו בקבר "החדש" אכן מצויים בקרבתו ובמפלס ההר מעליו, מערות קבורה רבות העונים לתיאור זה במדויק.

בספר הנ"ל ישנם עוד כמה הוכחות לדבר, כמו "גל אבנים" שמצא במקום (ויצוין כי גם ר' שלום ז"ל מצא גל אבנים במקום שלו), אולם נסתפק בזאת, ומי שרוצה להרחיב את ידיעותיו בנושא זה יעיין בתוך הספר.

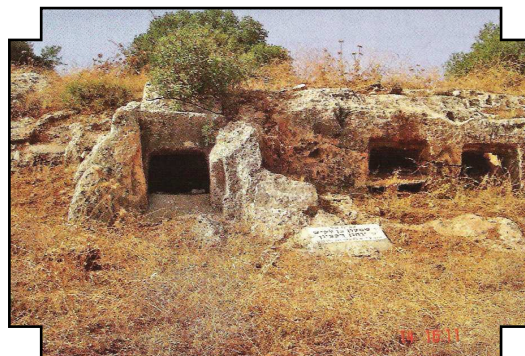
מערת הבבלים

בספרים העתיקים מצויינת מערה מסויימת בעלמה בשם "מערת הבבלים", ישנם סתירות רבות באשר למקום המדויק של המערה עד

כדי כך שגם רבי שלום גפנר ז"ל התחבט רבות בזה, בתחילה הראה אותה במורד הצפוני התלול של הר אביתר אשר בפסגתו מצויין כיום קבר רבי יהודה בן תימא, שם קיימים חורים גדולים ובהם קיני נשרים. רבי נתן דוד שפירא מספר כי פעם אחת בלבד הצליח להגיע איתו למקום מתוך סיכון גדול ולאחר זחילה קשה ומפרכת. לדבריו בפנים המערות לא ראו שום כוכים וכדו'. שנים לאחר מכן התחרט ר' שלום ואמר שזוהי בעצם "מערת עלמה" הידועה גם כ"מערת אל-הוטא" הגדולה והעמוקה עד מאד, ובערוב שנותיו התחרט שוב וציין את מערת הבבלים בבקעה צפונית מערבית לרבי אלעזר בן ערך, ליד רפתות הבקר (סמוך לרבי יהודה בן תימא "החדש"), וכיום נבנה במקום מבנה מפואר ע"י ארגון קדמונו.

מי טמון במערה מיסתורית זו? ישנם הכותבים כי בתוכה טמונים חביות עצמות של הרבה צדיקים שהובאו מבבל לארץ ישראל, ולדבריו של תלמיד האוה"ח מדובר בלא פחות מתשע מאות אלף צדיקים! לדברי נוסעים אלו במערה אחרת לידה קבורים רב הונא ורבי המנונא ועוד אמוראים. נוסעים אחרים מציינים כי האמוראים הנ"ל קבורים 'בתוך' מערת הבבלים.

בעיקר ישנם אי-התאמות לגבי תיאור המערה עצמה. ישנם נוסעים המתארים במדויק את המערה הידועה הגדולה "מערת עלמה" ומרתקים ביותר דבריו של תלמיד האור החיים הקדוש: "סיפרו לי חכמי וקני העיר צפת שיש

כוכי הקבורה בקציון שציין קדמונינו

ממנה. (להבנת הדברים גם למי שאינו בקי במפה נצייר כאילו מאן דהוא מציין שהעיר חיפה נמצאת בין ירושלים לתל אביב...)

ובאמת אם נתבונן בדברי ר' מנחם ב"ר פרץ קשה להבין בכלל כיצד מדלג הוא מרחקים עצומים בכל קצוי הארץ, "ומשם הלכתי" כאילו מדובר במרחק פעוט, אולם גם אם נקבל את הדברים כאמיתיים ומקוריים, ההסבר היחיד ניתן לקבל לאור כמה עדויות שציינו את קבר ריש לקיש דווקא בטבריה, (ראה בספר הנ"ל עמ' 306 שכותב שזו טעות, וגם אם אכן כך, יתכן וגם ר' מנחם ב"ר פרץ החברוני ניזון מאותה שמועה), וטבריה אכן יכולה להמצא "בין עכו לבית שאן".

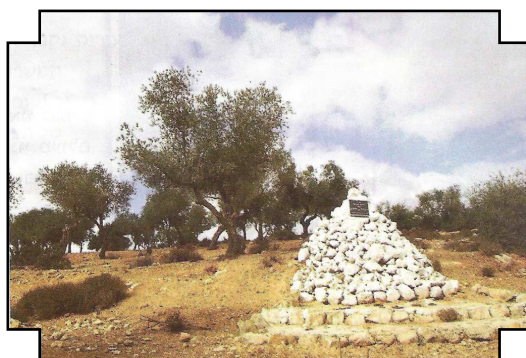
נמצאנו למדים שאין ספק שדברי ר' מנחם ב"ר פרץ אינם מכוונים בכלל לאיזור קציון, ומשכך אין שום ראיה והעדפה למערה החדשה על פני הכוכים הישנים, ונשארים אנו איפה באותו ספק היכן הוא המקום

בספרים, לבד מעצם העובדה שהם קבורים בקציון שעל זה ישנם כמה מקורות. כפי שביררתי הם ציינו את המערה שנראית להם מרכזית, יפה ומפוארת מכל השאר, כמתאימה לקברי הצדיקים. אולם מה שבספר הנ"ל קובע מסמרות שהם קבורים במערה אחרת היות ויש בה הצטברות של מי גשמים וזאת לאור דברי ר' מנחם ב"ר פרץ ש"מעייין יוצא מן המערה" - לענ"ד תמוה הדבר עד מאוד.

וכך מספר ר' מנחם ב"ר פרץ החברוני: "והלכתי לעכו, גבול נחלת אשר, ומשם הלכתי וראיתי מערה אחת ובתוכה קבר ר' שמעון בן לקיש, ומעייין יוצא מן המערה. ומשם הלכתי לבית שאן". ראשית כל הוא אינו מזכיר כלל את קציון, והאבסורד הגדול היא ההערה על כך המופיעה בספר הנ"ל (עמ' 94 מס' 12) "קציון נמצאת בין עכו לבית שאן, לפיכך ברור שלכך כוונתו". כמדומני שמי שמכיר קצת את מפת הארץ מעלה חיוך על שפתותיו למקרא הדברים, הדרך מעכו לבית שאן עוברת דרך איזור שפרעם, ציפורי וטבריה, או דרך עמק יזרעאל ועפולה, אולם הרהק צפונית לצפת, ורחוקה מבית שאן יותר מאשר עכו רחוקה

קבר ר' יהודה בן תימא
בפסגת הר איתר שבדלתון

קבר ר' יהודה בן תימא 'החדש'
בהר עלמון צפונית לעלמה

המדוייק בקציון.

קציון נמצאת הרחק

הרחק צפונית לצפת, ורחוקה מבית שאן יותר מאשר עכו רחוקה

בשורה משמחת

אנשי בשורה אנו היום
לכלל האברכים שיחיו
שבעז"ה בימים הקרובים יחל

נסיעה קבועה לשדה

בשעה 7:00

אחרי מעריב בבית מדרשינו מא"ש

נא לעקוב אחרי המודעות

לפרטים: 05731-55472

התורה הזמנית

הננו להודיע לכלל האברכים שיחיו
שבמסגרת 'התורה הזמנית' מתחילים
בעז"ה

תורה ב' תנינא - "ימי חנוכה"
חידושים וביאורים ומאמרים על התורה
יתקבלו בברכה

תאריך אחרון למסירת חומר הוא:
יום שלישי כ' כסליו

**בברכת התורה
המערכת**

מוסרי המעשיות

רמזים ומוסרי השכל היוצאים מסיפורי מעשיות

יחיאל מיכל הלוי חזן

בהקדמה לסיפון"מ כותב מוהרנ"ת: "גם יש בהם התעוררות מוסר נפלא ועצום מאוד ברוב המקומות בינים המשכיל בעצמו. כי רובם ככולם מעוררים וממשיכים את הלב מאד לה' יתברך, לשוב לה' יתברך באמת לאמיתו, לעסוק רק בתורה ועבודה תמיד ולהפוך פניו מהבלי העולם לגמרי". ובהקדמה שניה כותב: "ויותר מהם יכול כל אחד להוציא מהם רמזים והתעוררות נפלא אם ירצה. ישמע חכם ויוסף לקח".

ע"כ בס"ד לקטנו קצת את המוסר הפשוט השזורים בתוך המעשיות, גם הוספנו כמה ענינים הנלמדים מתוך המעשיות בדרך מוסר השכל ובשם 'מוסרי השכל' יקרא. ואני תפילתי לה' יוצרי ובוראי, שלא תצא תקלה תחת ידי ושאזכר לכוון לאמיתתה של תורה אמן.

מעשה א'

מוסרי השכל

"והיה מחבבה מאד" צריך ליהרר שלא לכבד ילד אחד יותר משאר אחיו וכן הוא בספר המדות בנים נ"ג "אל ישנה אדם בנו בין הבנים".

*

"והיה משתעשע עמה מאד" בשיחות הר"ן נ"ט אומר רבינו "מסוגל יותר לבנים להיות רחוק מהם לבלי לשעשע בהם בכל פעם רק בלי להסתכל עליהם כלל. באוצר היראה (ערך דיבור מהדורא בתרא י"ח): צריכים ליהרר מאוד שלא להוציא מפיו דיבור שאינו טוב, ובפרט דיבור של קללה ח"ו, שהרי הדיבור שיצא מפיו המלך בשעת הרוגו על הבת מלך ואמר שהלא טוב יקח אותה גרם לו ולבתו צער גדול מאוד.

*

כשראה שהמעין דומה ומריח כיון שאל את המשרת הראית שזה מעין וראוי שיהיה בו מים והמראה אדמומית והריח של יין? והלך וטעם מהמעין "ונפל" וישן מיד כמה שנים "עד שבעים שנה". בספר המדות נאמר י': לא תכנס עם פתויך בטוען ונטען, כי אריכת הרגשת החושב אפילו לבחינת השולל תגבר הגברת החפץ ותתהפך הרצון אליו.

*

כל האנשים הגדולים שנשארו עליהם אילן, וייאשו אותו שאין בעולם הר של זהב וכו' וכשהוא התעקש לבסוף עזרו לו ע"י שקראו לאחיהם, ולבסוף השלישי קרא לכל הרוחות כי באמת כל המניעות כשמתגברים עליהם נהפכים לנעימות והם עצמם מוכרחים לבסוף לסייע לזה העקשן בעבודת ה' (ועיין בהקדמת מוהרנ"ת).

*

לבסוף נתנו לו כלי שכשמושיט יד לתוכה יהיה מוציא מתוכה מעות שלא יהיה לו מניעה מחמת ממון. באבות פ"ד ט' "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר". ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

◇◇◇◇◇◇◇◇

אמרה לו הבת מלך שבשביל להוציאה יצטרך לישב במקום אחד שנה אחת "וכל השנה תתגעגע אחרי להוציא אותי, ובכל זמן שיהיה לך פנאי תהיה רק מתגעגע ומבקש ומצפה להוציא אותי".

רבינו הק' כבר גילה שהעיקר הוא הרצון - אבל צריך את הרצון הזה כל השנה! ובכל זמן שיהיה לך פנאי! כל הזמן להתחזק ברצונות בכל עת ובכל מצב ובכל מקום, "מתגעגע" זה הרצונות להתקרב להש"י לחזור ולהכלל בשורשו, "ומבקש" זה ביקוש וחפוש 'איה' מקום כבודו, (וכן מרמז על בחי' תפלה ובקשה) "ומצפה" זה ציפיה לישועה כמו שאדם מחכה לאיזה ישועה בכליון עיניים מתי כבר

השני למלך הלך לבקש את הבת מלך, והיה הולך אנה ואנה זמן רב "ובמדריות ובשדות וביערים" והיה מבקשה "זמן רב מאד".

מה שהיה מבקשה זמן רב מאד מרמז על כל הענין של העליות והירידות, שכשהולכים לבקש ולחפש את אור הצדיק וכן כשהאדם מחפש את קדושתו ואת שלימותו והוא רוצה לעבוד את ה' אזי אומרים לו "המתן", וזה לוקח זמן רב מאוד והכלל: שהאדם צריך להחזיק ולהחיות את עצמו ולא להתייאש מהביקוש ולא להתייאש מהרצונות, אעפ"י שרואה שעוברים ימים ושנים ועדיין לא זו כמלא נימה (לפי הרגשתו...) אעפ"כ ימשיך בעבודתו ויעשה את שלו.

"ובמדריות ובשדות וביערים". שם הוא המקום שמחפשים ומבקשים, כמו שגילה רבינו הקדוש שצריך לצאת ליערות כי גודלים שם עשבים וכו' וכן הוא חוץ לשוב ואין שם אנשים ביום הרצים אחרי הבלי העולם הזה, ומסוגל המקום להתבודדות, ושם דייקא מסוגל לבקשה זמן רב מאוד.

והיה מתיירא מפני החיילות פן לא יניחוהו לכנוס "והיה מיישב עצמו אלך ואנסה" וכו' והיו מניחים אותו ולא עכבוהו כלל.

מה שהיה מתיירא זה מרמז על מניעת המוח שהבע"ד מכניס יראה ורעד מלגשת לעבודת ה', ועל ידי כך האדם לא מנסה אפילו להתגבר על הנסיונות שעוברים עליו, כי נראה לו שהוא לא יצליח, אבל העצה לזה "והיה מיישב עצמו" וכבר אמר רבינו (ליקו"מ י' תנינא) "מה שהעולם רחוקים מה' יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם יישוב הדעת ואינם מיישבים עצמם. והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה הן תאוות הנכנסות לגוף הן תאוות שחוץ לגוף כגון כבוד, ואז בוודאי ישוב אל ה' " כי ע"י שהאדם מיישב עצמו כראוי נופלים לו כל מניעות המה.

והיה מיישב עצמו "אלך ואנסה". אני יעשה את ההשתדלות שלי ואנסה כפי יכולתי, ועל זה אמר התנא באבות לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להבטל ממנה.

והיו מניחים אותו ולא עכבוהו כלל. בליקו"מ תנינא מ"ו מביא רבינו מושל מהבעש"ט על מלך שסיבב סביב האוצר חומות באחיות עינים וכן המלך הבין שהכל רק אחיות עינים. ע"ש כל המושל ולבסוף מסיים שם רבינו בזה"ל: "ומזה יבין המשכיל הנמשל מאיליו על כל המניעות וההסתות ופיתויים שהם בחי' חומות שיש על אוצר של יראת שמים שבאמת אינם כלום, והעיקר לב חזק ואמיץ ואז אין לו שום מניעה".

של הצדיק האמת (ויש בזה אריכות גדולה עיין חיי"מ ש"ל ועוד...).

ויישב עצמו שבוודאי בישוב לא נמצא... והלך לבקשה במדבריות.

הרמב"ם פוסק שבמקום שאנשי העיר רעים וחמאים צריך לעזוב את המקום שח"ו לא יתחבר לרשעים, ואם אין שום עיר עם אנשים טובים צריך לברוח אל המדבריות. כשעושים ישוב הדעת מבינים ורואים מיד שבוודאי בישוב לא נמצא הר של זהב ומבצר של מרגליות, אם רוצים להגיע אל האמת צריך דבר ראשון להתרחק מכל השקר הנמצא בישוב וצריך לברוח ולחפש האמת במדבריות (אלו הבתי מדרשות כדמתאמרי משמיה דצדיקים כביאור דברי הרמב"ם).

והתחיל לבכות מאוד כי בוודאי "בהכרח" הוא נמצא באיזה מקום וכו' ואמר "אני יודע" שישנו בוודאי.

עצם זה שהתגברו עליו המניעות כל כך, והוא עמד והתגבר נגדם בתוקף הרצון, נתברר לו בשכלו שישנו בוודאי, ונעשה בבחי' איך גלייב אזוי ממש ווי איך זעה' (אני מאמין ממש כמו שאני רואה). כי ע"י שהאדם רואה את התגברות היצר עליו, עי"ז בעצמו הוא צריך להקיש לעצמו בק"ו וגזירה שווה להבין כמה וכמה הוא צריך דייקא להתגבר נגדו ולהתחזק בעבודת ה', כי הרי המניעות הם רק בשביל להגביר החשק.

והלך אל גביר ושכר לו מזונות "כי צריך לשהות שם" כי צריך "לשום שכל וחכמה להוציאה" וכו' ובסוף הוציאה.

בתחבולות תעשה לך מלחמה איך לנצח את היצר (ולשחד את חיילותיו...) ולא ברגע אחד זה ילך אלא המתן... (ימי שנותינו בהם שבעים שנה).

"ואיך שהוציאה לא סיפר" כי על כל אחד ואחד עובר סיפור חייו בצורה אחרת לגמרי מהשני, כל אחד עם תיקונו המיוחד אבל "ובסוף הוציאה" אומר רביה"ק שאין הקב"ה עושה לי זאת לקחת אחד מאנשי קודם שגמור את תיקונו, מי שמקורב לרבינו בוודאי יבוא לתיקונו- נצחתי ואנצח גמירתי ואגמור.

תבוא ישועתי, כן צריך להתנגע לבקש ולצפות מתי אבוא ואראה פני אלקים.

אח"כ הקיץ משנתו ושאל להמשרת "היכן אני בעולם?".

ב"חיי מוהר"ן" רל"ט מסופר שאחד מבני הנעורים שאל את רבינו הק' איך להתבודד ורבינו לימד אותו לומר לפני השי"ת בזה"ל: "רבוש"ע רחם עלי וכו' כי היתכן שיעברו ימי בהבל כזה וכי בשביל זה נוצרתי?!" "היכן אני בעולם" זה השאלה שצריך כל אחד לשאול את עצמו בכל יום, הרי עוד נשכב עם הרגליים לדלת והיכן אני...

והיתה מצטערת לפניו מאד וכו' "ובשביל יום אחד אבדת..."

בליקו"מ תנינא ק"ח "ענה ואמר הלא האדם בשביל תענוג אחד של רבע שעה הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העולם הזה עם העולם הבא". ובתנינא מ"ח "כי כן דרך הבע"ד והסט"א כשרואה שהאדם סמוך סמוך ממש לשערי הקדושה, וכמעט שיכנס אזי הוא מתפשט עליו בהתגברות גדול מאוד מאוד רח"ל, ע"כ צריך אז התחזקות גדול נגדו".

וצריך לזכור דברים אלו בפרט בדור חשוך כזה שרבו הנסיונות מכל הצדדים אזי יעשה כל אדם לעצמו גדרים וסייגים שלא יבוא ח"ו למצבים של איבוד כל נצחיותו ה".

והשאיר את המשרת והניחו והלך "לבדו" לבקשה, והלך כמה שנים לבקשה, ויישב עצמו "שבוודאי בישוב לא נמצא" הר של זהב ומבצר של מרגליות, וכו', וע"כ אלך אל המדבריות, והלך לבקשה "במדבריות" כמה וכמה שנים. מה שהלך לבקשה לבדו על זה אומר התנא באבות אם 'אין אני לי מי לי', אל תחכה שמישהו יעשה בשבילך את העבודה שלך, עבודת ה' צריך כל אחד בנפרד לתקן ולזכך את עצמו, ע"י שיעשה את המוטל עליו בסור מרע ועשה טוב. וכן רואים גם בסיפור של מוהר"ת שלפני התקרבותו של רבינו, חלם איך שעולה על הסולם ונופל בכל פעם, ורבינו חזק אותו ואמר לו "דראפע זיך און האלט זיך -טפס ואחוז עצמך!", ורבינו לא עזר לו לעלות רק עמד למטה וחזק אותו, ומוהר"ת עלה לבדו בכח ההתחזקות

מזלא טבא וגדיא יאה

ברגשי גיל ושמחה בתודה ורינה, נשגר בזה ברכת מזל טוב חמה ולבבית קדם ידידנו היקר, העומד לימננו בכל עת, למען הרבות האהבה והאחוה בקרב אברכי אנ"ש, בשמחה ובמאור פנים

הר"ר משה גדליה אנשיין שליט"א

לרגל השמחה אשר במעונו באירוסיתו תחי'

עב"ג הבה"ח יואל הי"ו

בן ידידנו הר"ר שלום יעקב קוט הי"ו

חתן הרה"ח ר' שמואל משה קרמר שליט"א

יתן ה' שובע שמחות באהלו, לרוות מלא חפניים נחת דקדשה מכל יו"ח, מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה ע"פ דרך רביה"ק.

המברכים

איחוד האברכים הצעירים

סימן טוב ומזל טוב

ברגשי גיל ושמחה בתודה ורינה, נשגר בזה ברכת מזל טוב חמה ולבבית קדם ראש חבורתינו המסור, דולה ומשקה לעדרים לבני הנעורים, עוסק תמיד להשקות אילנות כצוואת הזקן, מהמים החיים והזכים

הנובעים מהנמ"ח זיע"א

הר"ר שמעון צבי שפירא שליט"א

לרגל נישואי בנו ר' ישראל נחמן הי"ו

עב"ג בת ידידנו הר"ר שמואל ברע"י הורביץ שליט"א

והשמחה כפולה בהולדת הנכד בן לחתנו חברנו היקר

הר"ר שמואל שפירא הי"ו

יתן ה' שובע שמחות באהלו, לרוות מלא חפניים נחת דקדשה מכל יו"ח, להמשיך בפעוליו הברוכים מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא

המברכים מקרב לב ונפש חפצה

חבורת יום שני

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

תורות פ"ז - פ"ח

הר"ר אברהם שלום שישא הי"ו

רביז"ל מסיים (בליקומ"ת סוף תו' פ"ח) שענין כוונת אלול שהם תיקון לפגם הברית, וענין הפירות הנ"ל, וענין זה של המלאך וכו' כנ"ל הכל אחד, ויש בזה רזים גדולים עכל"ק. ולפי היוצא מדברי מוהרנ"ת זי"ע בליקוה"ל ברכת הפירות הל' ה' אפשר לומר ש'הכל אחד' היינו בענין מציאת האבידות.

כוונת אלול

בליקוה"ל כותב מוהרנ"ת: "כי עיקר מציאת האבידות הם ע"י בחי כוונת אלול שע"ז זוכין למצוא זיווג בקדושה וכו', וכוונת אלול הם בחי התורה 'קרא את יהושע' (תורה ו' ע"י"ש, כי שם מבואר שזהו סוד כוונת אלול ע"י"ש היטב" ע"כ. [ואגב, מדבריו הנ"ל יש להוכיח שלא כדעת כמה מצעירי אנ"ש שיחיו, הסוברים שבכדי לקיים הסגולה שמגלה רביז"ל (בתורה פ"ז) שע"י סוד כוונת אלול מוצאין הזיווג, אזי צריכים ללמוד כוונת אלול בסידור האר"י דייקא (ושם יש קצת יותר כוונת מהמבואר בתורה ו'), ולפי המבואר בדברי מוהרנ"ת הנ"ל הרי כוונת אלול הם תורה ו' ותו לא מידי ודו"ק. ולא באתי בכ"ז רק להעיר] ובאות ט"ו כותב מוהרנ"ת: "נמצא שעיקר בעל החפצים הוא הדעת שהוא עיקר האדם וכשמסירה דעתו ונאבדים, הם רחוקים מדעתו שאינו יודע היכן הם החפצים, וזהו עיקר האבידה, נמצא שעיקר האבידה הוא בחי' התרחקות נקודה התחתונה שהוא בחי' גוף החפץ מנקודה העליונה שהוא הדעת בחי' משה כמ"ש בתורה הנ"ל, על כן צריך האדם להשתדל כל ימיו לקשר נקודה התחתונה בנקודה העליונה, שזה זוכה ע"י שמתקרב לאנשי אמת שממשיכין בחי' בקיאות הנ"ל שהוא בחי' בקי ברצוא בקי בשוב שהוא עיקר דרך התשובה שע"ז זוכין לקשר נקודה התחתונה בנקודה העליונה כנ"ל, שזהו בחי' מציאת האבידות כנ"ל עכ"ל.

ענין הפירות

באות ז' כותב מוהרנ"ת: כי גידול הפירות והצמחים בכל שנה הוא בבחי' מציאת האבידות וכנ"ל, כי האבידות הם בחי' ניצוצות הק' שנאבדו ונדחו למקום שנאבדו ונדחו ע"י התאוות רעות כנ"ל, שצריך כל אחד להשתדל לחפשם ולבקשם מאוד, והשי"ת ברחמיו בכל שנה מסבב סיבות בתחבולותיו, שע"י כח הצדיקים והכשרים אמיתיים, שבכל דור מתקיים העולם ומגדל הצמחים בכל שנה, שעיקר צמיחתם וגידולם הוא כפי בירור האבידות הנ"ל שרובם נעלמים בהפירות והצמחים כמובן מדבריו הנ"ל, כי הניצוצות שהם בחי' האבידות הנ"ל אי אפשר לבררם בפעם אחד ולא בשנה אחד רק צריכין בירורין הרבה וכו' יעו"ש בארוכה.

ענין המלאך

מבואר בפנים (סוף תו' פ"ח) שיש מלאך ותחתיו כמה ממונים וכולם אווזים בידם שופרות והם עומדים וחופרים תמיד ומחפשים תמיד אחר אבידות וכו' ואפילו הצדיקים החופרים ומבקשים אחר אבידות וכו' יעו"ש.

ויש להוסיף שגם ענין מציאות הזיווג נקרא בשם מציאת האבידה כמאחז"ל בקידושין (ב' ע"ב) דרכו של איש לחזר אחר אשה, משל לאדם שנאבדה לו

אבידה וכו'. וכן ענין תקיעות השופר מובא בספה"ק פרי צדיק (לר"ה אות י"ד) שע"ז מוצאים האבידות וכמ"ש והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור וגו' וראה עוד בזה בספר נחלי בינה לר"ה (אות רס"ד - רס"ז).

אכן מדברי מוהרנ"ת יוצא שענין מציאת האבידות הוא דייקא ע"י הצדיק וכו', וכן מבואר בליקו"מ (תורה קפ"ח): דע שצריך לנסוע להצדיק לחזור על אבידתו וכו' יעו"ש היטב.

ומצאתי בס"ד רמז בשם רביז"ל לענין זה והוא: מציאת כ"ל אבידות עם הג' תיבות בגי' כמו: רב"י נחמ"ן, נח"ל נוב"ע מקו"ר חכמ"ה, עם האותיות ודו"ק.

רק ע"י הצדיק יכול לצאת מכל התאוות

באות כ"ג כותב מוהרנ"ת: כי בוודאי אי אפשר לקבל מהצדיק בחי' משה שהוא נקודה העליונה שעל ידו עיקר התשובה, אי אפשר לקבל ממנו כל זמן שהוא בבחי' השמן לב וכו' ואזניו הכבד וכו', כמו שרואין בחוש שהצדיק מגלה נוראות ונפלאות כאלה המאירין עיניים ומחייין נפשות לכל מי שרוצה להסתכל על האמת, והרבה בני אדם אע"פ שיכולין ללמוד אינם רואים כלל אור גדול ונורא כזה, שכל זה נמשך מבחי' השמן לב וכו' ואזניו הכבד ועיניו השע, וכל זה נמשך מתאוותם הרעות שעדיין לא התחילו להשתדל כלל להכניע עכירת דמיהם הרע שבחלל השמואל, ולא די להם בזה שהם משוקעים עדיין בכל התאוות וכו', אף גם יש להם קנאה הרבה וחפצים בכבוד ומתקנאים מאד באנשים כשרים החושבים על אחריתם באמת ורוצים לכולען ח"ו וליקח לעצמן כל הכבוד. וכו' יעו"ש בארוכה.

ויש לציין לזה מהמובא סיפור אישי מאברך בן שלושים ואחד בקובץ "מאור הנחל" (ר"ה תשע"ג) שכותב בתו"ד: הכלל שאני חשבתי לתומי שאני נמצא כבר בתכלית, מעמד כבר יש לי בעולם התורה, פרנסה בשפע, כבוד לא חסר, תלמידים ב"ה יש, אבל בתוך תוכי, במסתרים תבכה נפשי על כך שלא ראיתי שינוי בעצמי בענין התאוות, המח מלא תורה מהבוקר עד הערב, למדתי ולימדתי, אבל בנוגע לתאוות לא הצלחתי להשתחרר כחוט השערה, אי אפשר להסביר את הצער שהייתי עובר בענין של התאוות שהיו ממש בוערות בי וכו', וכו', הגעתי לציין רבינו והתחלתי לומר תיקון הכללי, ומאותו הרגע עד המילים הללו שאני כותב התחיל אתי ענין אחר לגמרי, דבר חדש וכו', הדמעות זרמו בלי הפסקה, בכיתי ממש כמו תינוק, הרגשתי שאני משיל מעלי קליפות עבות וכיסויים של חן של שקר וצביעות ומסכות ששמתי על עצמי מהיום שחזרתי בתשובה עד הרגעים הללו וכו', הרגשתי אהבת ישראל משהו לא מהעוה"ז, רציתי לחבק כל יהודי וכו' וכו' כל זה היה תהליך של כמה שבועות שהייתי ממש כולי בוער להבות של אש עד כדי שריתי 10 ק"ג, פשוט לא היה לי תיאבון ורצון לא לאכול ולא לשתות וכו', ראה שם עוד באריכות נפלא ואכמל"ב. ועכ"פ הלימוד מכל הנ"ל שלא נהיה עוד עניים רק נתחיל להשתמש עם האוצרות הנפלאים שבידינו

בס"ד. ונזכה ע"ז לגאולת הנפש בפטיות וכלליות בביאת

משיח צדקינו במהרה דידן מתוך רחמים וחסדים

מגולים אכ"ר.

הדבר העיקרי שאפשר להתקשר לרבינו עד הסוף זה לא ליפול בדעתו משום דבר שבעולם, ולהאמין שרבינו יתקן אותנו, וכשאדם נכנס לזה להתחזק תמיד לכסוף לה' הלאה בלי שום אכזבה הוא יותר מרגיש את האור של רבינו.

וזה הענין של הבקיות, שהעיקר זה בקיות בשבט שלא להפסיק לחפש, וחיפוש אומר ר' נתן (על"ת ע"א) "שכל היגיעות בעבודת ה' בתורה ותפלה ובפרט בשיחה בינו לבין קונו ע"פ רוב מבקשין ומחפשין ע"י רצון ותשובה וגעגועים" ואזי יזכה למצוא כל האבידות ויזכה לגאולה. וכן בכלליות ע"י שיתגלה אורו הגדול לכל העולם וילכו בדרכיו ויתחזקו בהש"ת תמיד יהיה מה שיהיה, ע"י יהיה תיקון העולם בשלימות, וכמו שר' נתן אומר (על"ת רס"ט) "ואם לא פעלתי כי אם מה שהודעתי לכם שאין שום יאוש בעולם דיינו, ותדע שכן הוא האמת לאמיתו בכל אדם ובכל זמן ואם היו כל העולם יודעים זאת ומאמינים בזה באמת כבר היה העולם מתוקן לגמרי אך לה' הישועה שברבות הימים ידעו הכל זאת וכו'".

הנ"ל

תורה פ"ח

ר' נתן אומר (הל' בה"ר ד' א') "כל אחד ואחד מישראל אפילו הפחות שבפחותים הוא בעל כח גדול לעמוד כנגד היצ"ר שלו, ומי שלבו חזק יוכל להתגבר בכוחו כנגד כל התאוות..." הכלל שהאדם צריך להאמין מאד בכוחו וידע באמונה שלימה שבוודאי יש בכח שכלו ומוחו לעמוד כנגד התאוות כי המח והשכל הוא הנשמה וכו' והנשמה של איש הישראלי אפי' של הפחות שבפחותים בוודאי היא יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות.

וזה היה עבודת כל הצדיקים שחיפשו אחר האבידות של עם ישראל, כי אעפ"י שהאדם איבד ע"י תאוותיו וכו', אבל השורש שלו, הנקודה של היהודי שבו נשאר, ממילא כל אבידה שאיבד (שזה נקרא שזה נאבד מהמוח, כמו שבגשמיות אם אדם יודע איפה החפץ שלו אז אפילו אם זה רחוק ממנו זה לא נקרא אבידה אבל אם הוא לא יודע איפה זה זה נקרא שזה נאבד ממנו יוצא שעיקר האבידה זה שהחפץ התרחק מהמוח שהוא לא יודע איפה זה כמו כן ברוחניות עיקר האבידה זה שנאבד מהמוח אבל אם יש לו את המוח אפשר למצוא את האבידה ולהחזירה - כך מסביר מוהרנ"ת בהלכות ברה"פ ה' עיי"ש) וע"כ אפשר להחזיר את כל האבידות (וכן אומר רביה"ק בתורה ע"ד שעיקר רפואת הנפש זה להחזירה לשרשה לחכמה שמשם עיקר

"שרבב"ח הלך לחקור במדה הטובה של ענווה" (תורה ו' סוד כוונת אלול). כל הענין של בקיות ברצון ושוב זה ענווה שהצדיק נותן לנו, ב'שוב' אין צריך לייצר ענווה כי הוא כבר מרגיש שכל, רק העבודה זה להתחזק ולהמשיך לכסוף, וברצון אפילו שהולך לו טוב והענווה נסתרת, העבודה זה לא להסתנוור, וכמו שרבינו אומר בתורה פ"ב ח"ב.

ובאמת כל אדם הנפילה שלו מתחילה מגאוה, שהוא מרגיש שהוא יכול להסתדר לבד, אפילו אם אדם בעליה אבל אם באיזה שלב הוא מרגיש שהוא יכול לבד והוא כבר מפסיק לכסוף לה', מזה עצמו נמשך הירידה הזה שהוא לא בקי ברצון, וזה שורש של כל הנפילות. וע"כ רק הצדיק הגדול מאד בחי' משה שהוא זכה בתכלית בשלימות להיות בקי ברצון שתמיד התחיל מחדש לגמרי, ואפילו שזכה לתכלית השלימות התחיל מחדש בכל פעם כאילו לא התחיל מעולם כלל והוא לא נעצר בשום עליה, והוא תמיד נשאר עניו, כגמול עלי אמו, רק הצדיק הזה יכול להציל את כל העולם, ולתקן את כולם ולרדת לכל הנפלים ולגלות להם שה' אתם שיהיו בקיאים בשבט שיתחזקו בכל מקום שהם.

וע"כ כשהאדם מתקשר לצדיק הזה הוא לא נופל בירידה, כי אנחנו עיקר הנסיון זה בירידה וכשהאדם לא נופל בירידה והוא כל הזמן כוסף לה' הלאה, הוא יותר נדבק לצדיק הזה ומקבל ממנו בשפע עצום.

דובב שפתי ישנים

החסיד ר' אפרים ב"ר נפתלי זי"ע תלמיד מוהרנ"ת.

לפינו קטע מספרו "ליקוטי אבן" המדבר מתורה ו' "סוד כוונת אלול" השייכת לתורתנו הזמנית - פ"ז, ובו מסביר באופן נפלא כל עניני פרשיות שבועות אלול ע"פ תורה זו, דבר בעתו מה טוב.

"וזה בחי' יצחק ורבקה, יצחק זה בחי' בקי ברצון בחי' צדיק בן צדיק בחי' אברהם הוליד את יצחק, היינו אף שזכה למדת אברהם בחי' גדלות המוחין לעליה גדולה אעפ"כ לא הסתפק עצמו בזה והוליד בחי' יצחק בחי' פחד יצחק בחי' יראה עלאה. וזה בחי' ולך לך אל ארץ המוריה בחי' בית המקדש בחי' נקודה העליונה. והעלהו שם לעולה שיעלה בכל פעם לעליה יתירה, ורבקה היא בחי' נקודה התחתונה בחי' בקי בשבט בחי' תפלת צדיק בן רשע בחי' מפדן ארם אחות לבן הארמי ולא למדה ממעשיהם הרעים בחי' שהמשיכה על עצמה הקדושה משם ס"ג בחי' ואציעה שאול הנך ורבקה את עצמה בהש"ת אעפ"י שהיו אביה ואחיה ואנשי מקומה רשעים אעפ"כ לא השגיחה על כל זה ורבקה עצמה בהש"ת על ידי שם ס"ג בחי' בקי בנפיק בחי' והנה רבקה יוצאת וכדה על שכמה זה בחי' נקודה התחתונה בחי' יחודא תתאה בחי' כ"ד אתון דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כי שמע ישראל זה בחי' יחודא עילאה נקודה העליונה בחי' שין של שמע בחי' סגול דקס"א. ובשכמל"ו היא בחי' חיריק בחי' דמימה ושתיקה. ועל כן אומרים בשכמל"ו בחשאי כי היא בחי' חיריק בחי' ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, ועל כן ביצחק כתיב ונשתחוה עד כה בחי' כ"ה אתון דיחודא עילאה וזה שאמר הקב"ה לאברהם כה יהיה זרעך שיצחק הוא בחי' כ"ה.

ועל כן כששלח אברהם את אליעזר ליקח את רבקה מסר לו סוד של אלול כמובא בדברי רביז"ל, כי כל זה הוא בחי' אלול אני לדודי ודודי לי, ועל כן אמר אם ישך נא מצליח דרכי בחי' דרך כנ"ל, ועל כן נתן לה נזם ושני צמידים על ידה בחי' חוטם שעולה ס"ג ושני צמידים עשרה זהב משקלם בחי' שני נקודות הנ"ל, ועל כן כתיב ויביאה יצחק האוהלה שנעשה יחוד בין נקודה עילאה לנקודה תתאה על ידי האוהלה שהיא בחי' ואו שבתוך האלה ועל כן נולד מהם יעקב שהוא בחי' ואו שבתוך האלה בחי' ויעקב איש תם וישר

המשך דובב שפתי ישנים

אוהלים.

וזה ורבקה אוהבת את יעקב כי בחי' יעקב נעשה על ידי בחי' רבקה דייקא. כי על ידי הדמימה והשתיקה נעש בחי' רבקה נקודה התחתונה. ועל ידי הבושה נעשה בחי' הואו שבתוך האלף ועל כן כתיב ורבקה אוהבת את יעקב.

אבל דע כי התורה היא נצחיות והיא נותנת עצה לכל אדם להתקשר להשי"ת בכל עת כי בכל אדם נמצאים כל הבחי' הנ"ל, וצריך כל אדם לבקש מהשי"ת שיזכהו לבוא לכל הקדושות ולזכות שיהיה מן הנעלבים ואינם עולבים שישמע חרפתו וישתוק ויקיים דום לה' ובוודאי השי"ת יפיל לו חללים חללים בגשמיות וברוחניות ויזכה שיתמעט הדם שבחלל השמאלי שבלב וינצל מחרפות ובושות בגשמיות וברוחניות מה שהבעל דבר מחרף ומבייש אותו ורוצה לבטלו וממעט מעבודתו ומשפיל ומכניע אותו. וימשוך על עצמו קדושת השם הק' ס"ג בניקוד חיריק, עד אשר יזכה בכל פעם לתשובה גדולה לבחי' תשובה של עולם הבא ויקדש את עצמו עד שיזכה להמשיך על עצמו קדושת השם קס"א בניקוד סגול ואז יזכה שיהיה נעשה על ידי זה יחוד בין שני השמות הק' שהם בחי' חמה ולבנה ואז יהיה בחי' אדם בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה כנ"ל. כי בכל אדם יש בחי' יעקב ועשו כי היצר טוב נקרא יעקב, והיצה"ר נקרא עשיו ועל כן כתיב ויצא הראשון אדמוני בחי' שפיכות דמים ובזיונות שמבזה את האדם, ואחר כך יצא אחיו וידו אווזת בעקב עשו היינו שהיצר טוב מכניע עקב דסט"א על ידי שמקבל עליו כל הבזיונות ושותק למחרפו ומבזה נפשו.

וע"כ נקרא יעקב בחי' י' עקב בחי' נקודה התחתונה יוד שתחת האלף כי את זה לעומת זה עשה האלוקים כמו שבקדושה צריכין להיות בקי ברצוא ושוב, כמו כן בקליפה הנקרא עשו הוא מתגבר על האדם בשני בחינות, לפעמים מתגבר על האדם ומכניס בלבו גדלות ואומר לו שכבר השיג השגות גדולות וכבר אתה צדיק ואינו מניח לו להכניע עצמו לפני הצדיק האמת ולהתקרב ליראי ה' האמיתיים ולקבל מהם דברים קדושים שקבלו מהצדיק האמת, וגם אפילו לפני השי"ת אינו מניח לו להתפלל ולהפציר כי נדמה בדעתו שאין לו עוד על מה להתפלל ואף כי יודע שיש בחי' רצוא שאעפ"י שהאדם הוא בעליה גדולה אעפ"כ צריך לילך יותר אבל מחמת גבהות לבו מראה לו השגות של שטות כמו עשו ששאל לאביו איך מעשרין את התבן ואת המלח כאילו כבר קיים כל התורה וצריך להשגות אלו, וכן מטעה אותו עד אשר מפילו לבאר שחת, כי באמת איש הישראלי כשזוכה לאיזה השגה בקדושה אזי אדרבה צריך להתבייש מאד מהשי"ת ולהכניע את עצמו, כי מי יודע מה שיכולים לזכות עוד כי הלא בימים הקדמונים נדמה לו שאי אפשר לזכות להשגה גדולה ממה שהשיג אז ועתה רואה שיכולין לזכות להשגה גדולה מזה כמו שאמר רבינו"ל וצריך להקטין את עצמו ולאחוז תמיד במידת התשובה. (עיי"ש) עוד דברים נפלאים מענין יעקב ועשו עיין שם ותמצא מרגוע לנפשך)

(ליקוטי אבן הלכות תפילין הלכה ב')

הרפואה וכו' עיי"ש) וזה היה עבודת הצדיקים בכל הדורות לתקן את עם ישראל שמחזירים כל האבידות לשרשם לחכמה ואפילו אם פגם גם בחכמה אבל עדיין עם הקצת דעת שנשאר לו

עדיין יש תקוה אבל כל זאת זה בחי' עבירות שיש עליהם תשובה אבל

בדורות אחרונים כמה שיותר מתאחרים הדורות מתגברים יותר עבירות שנקראים עבירות שאין עליהם תשובה רח"ל שיעקר הפגם הוא שמאבדין את המח בעצמו שאדם פוגם בחכמה שיעקר תיקון כל האבידות הוא ע"י שיש לו את החכמה (שזה הכח לעמוד נגד הכל וכו') אבל ע"י עבירות האלו שרבינו מדבר בתורות האלו שזה בחי' עשרה מיני חיצים שפגם לגמרי בשורש שזה מרמז פרי שלא נתבשלה כל צרכה (שמרמז על הפגמים האלו כידוע) שאם אדם תולש את זה זה מרמז על החטאים האלו שאדם מאבד את השורש שלו שבדרך כלל כל התקוה זה שנשאר המח וזה הכח לעמוד כנגד הכל לתקן הכל אבל פה מאבד את המח כמו שרבינו אומר בספר המידות שהניצוץ בעצמו נעקר ע"י החטאים האלו שהדבר הזה שמתקן, הוא בעצמו נעקר אבל באמת לאמיתו את השורש א"א אף פעם לאבד וזה התיקון שרק הצדיק הגדול מאד מתקן שהוא יכול להודיע להאדם שתדע לך שזה עצמו הפגם שהפגם הזה גורם לאדם שיהיה לו חלישות הדעת ויאוש.

ועל כן זה גורם לאדם לחשוב שאין לו תקוה ועל כן תיקון כל הבריאה וכל העולמות וכל הגאולה תלוי רק ע"י שמתקברים לצדיק הזה שהוא מגלה לכל אחד שאפילו שאתה מרגיש שאין לך תקוה אבל זה שקר הפגם גורם שתחשוב שאין לך תקוה אבל באמת לאמיתו יש לך תקוה כי הצדיק הזה זכה לזכה דרגא למעלה מהחכמה הוא זכה לכתר והוא מגלה לך שאם הפירות שלא נתבשלו כל צרכן על האילן הם מונחים איזה זמן עד שנעשין מבושלים מאליהן בתלוש זה מועיל ומוותר לאכלן (פה בתו' פ"ח) הצדיק אומר לך: אפי' שכבר איבדת את השורש כבר תלשת את הפרי לפני הזמן אתה חושב שאין תקוה ח"ו, לא, אם תחכה אתה תראה שהפרי בסדר הפרי לא יקח ממך את הנפש ח"ו (וכן אומר שם רביה"ק שע"י ברכה בכונה ג"כ אפשר לתקן, זה ג"כ מרמז שהצדיק מגלה לך שעדיין יש לך מח אתה יכול לברך בכונה במוח) אפי' שמהרת לתלוש אבל יש לך תקוה.

רק הצדיק הזה שזכה לכל העשרה מיני נגינה הוא יכול לרפאות אפי' את אלו שנכנסו בהם כל העשרה מיני חיצים שזה העבירות האלו שגורמים לאדם שיחשוב שהוא כבר לא קשור להשי"ת ח"ו אבל כמה שאדם מקורב להתחזקות של רבינו לעשרה מיני נגינה של רבינו אז הוא אומר: לא! אפי' שכבר עקרת את הפרי לפני הזמן ח"ו, אבל אני מאמין שאם אני יחכה עכשיו אז הפרי יהי' מבושל יש לי תקוה כי כל זמן שזוכר שיש אבידות ומבקש וחותר לחפשם ואינו שוכח את עצמו ח"ו כאבידה לאחר יאוש ח"ו אז יש לו תקוה עדיין והכל בכח הצדיק הגדול שמחפש תמיד אחר "כל" האבידות ומחזק לב "כל" אחד לבל יתייאשו עצמם "בשום אופן" מלבקש ולחפש אחר האבידות בתפלה ותחנונים ולהתגעגע מאד אחריהם ולצפות לישועה תמיד שע"י זכו שעל ידו ימצאו כל האבידות של כל העולם במהרה בימינו אמן (הל' ברכת הפירות ה').

אשרינו שזכינו לדעת מהצדיק הזה שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם וכל העולם אינו עולה אצלו כהרף עין שהוא יכול להוציא כל העשרה מיני חיצים ולתקן כל הנשמות וכל העולמות.

וה' יעזור שיתגלה אורו בעולם עד שיזכו כולם לידע ממנו ולהתקרב אליו שע"י יתתקנו כולם וישובו אליו ית' באמת בתשובה שלימה לנצח נצחים אמן.

תורה י"ח

נאמר "עין לא ראתה" אך ע"י אמונה אפשר לתפוס זאת, כמובא להלן בדברי רביה"ק (אות ו') ע"י השלימות אותיות אמונה שבמלכות, עי"ז הצדיקים יודעים את התכלית של עוה"ב, והבן.

ג. באות ב'. וזה בחי' "עטרת צבי לשאר עמו" למי שמישים עצמו כשיריים. וזה ע"י שלימות האמונה שאין שלימות אחריו, כמ"ש לקמן (אות ג'). ונ"ל, כי צב"י, בגימטריא אמונה, היפך אמונות כוזבות, בחי' "צבי הפסיקו".

ד. באות ד'. ודע שעיקר המלכות שרשה בחכמה בשביל לידע איך להנהיג ולמלוך, ולכן יש לכל מלך חכמים ויועצים, כי בזה תיכון מלכותו ויתקיים מדינתו. עיין בפרקי דר"א פ"ג וז"ל: "מכאן אמרו חכמים כל מלכות שאין לה יועצים, אין מלכותה מלכות, ומנין אנו למדים ממלכות בית דוד שהיו לה יועצים וכו' עיי"ש".

ה. באות ו'. כי ר' חנינא בן דוסא זה בחי' אמונה, כי מדתו אמונה בחי' (ברכות י"ז) וחנינא בני ד' לו בקב חרובין, קב חרובין מדת אמונה. ומובא בכתבי האר"י ז"ל (שער מאמרי חז"ל י' ע"ב) כי ר"ח בן דוסא בא בעולם הזה בגלגול מפני שלא היה לו בנים בפעם הקודם, ועי"ז החריב את הקב, כי ע"י בנים נשלם השם "ב"ק" ר"ת ייחוד ב'רכה ק'דושה, ועי"ז שלא היה לו בנים נחסר ב'רכה וק'דושה ר"ת ק"ב ונשאר רק ייחוד. ובגלגול הזה שהוליד בנים השלים את הקב שהיה חרוב. ונראה עפ"י מה שמובא מרבינו הק' (שיחות הר"ן ל"ד) "אמונה בגי' בנים", והוא מספר קב', וזה מדויק בדברי רבינו בלשונו "כי מדתו אמונה בחי' וחנינא בני ד' לו בקב חרובין, קב חרובין, מדת אמונה".

האדם הם בסדר זה ב' ר' ד'. כי כן הוא כשהאדם שומע עכשיו את הבת-קול שאומר 'ברוך' הרי שומע את האות ב' ואח"כ ר' ואח"כ כ'. הרי שנתהפך הסדר, ומה שהיה בראש הוא עכשיו בסוף וכן להיפך. ואפשר לבאר קצת ענין דמיון הנמשל למשל המוב"פ. כי מבואר בפנים שתכלית בריאת עולם המעשה הזה שהוא תכלית השחרות, הוא בשביל שעשוע עוה"ב שהוא תכלית הלבנונית, ואעפ"י שמחמת זה הרי גשמיות העולם הזה רחוק מאד מהתכלית, וא"א בעוה"ז לקרב את התכלית למחשבת בנ"א (כי הם ב' הפכים שחור ולבן) אבל מחמת זה דייקא א"א לזכות לבוא ולהגיע להתכלית הנ"ל, כי אם ע"י עולם המעשה הזה דייקא, שהוא עולם הבחירה, וכמבואר באריכות בפל"ח. והיינו כי מחמת עוצם לבנוניותו, הוא החי' אין סוף ובלתי גבול שא"א להשיגו כי אם ע"י כלים וצמצומים שנעשים ע"י עולם המעשה תכלית השחרות.

וזהו כענין המשל הנ"ל, שדייקא ע"י שהקול נפגע בדבר גוש ועב (בחי' עשיה ושחרות) עי"ז נחזור ונזכר לאחור לראשית המחשבה שהוא התכלית. וכל שהדבר יותר גוש ועב, עי"ז ההכאה יותר בחזק וחוזר ונתהפך לראשית המחשבה ששם הוא כולו טוב ועונג ושעשועים. וזהו ענין שיחתו של רבינו ל' "ויש ענין שנתהפך הכל לטובה" והוא ע"י תפלה וצעקה כמבואר שם, כי ע"י אותיות הדיבורים של התפלה והצעקה יתהפכו ויחזרו כל הקלקולים לתקונים.

וזהו ענין התכלית המובא בפנים, שהוא חיבור שחור ולבן סוף המעשה ותחלת המחשבה, כי תחילת המחשבה שהוא שעשוע עוה"ב לפני ההשתלשלות והירידה לבחי' עשיה, הוא כולו לבן ואין בו שום תפיסה, אבל

הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א

נרשם ע"י הר"ר אברהם שמעון בורשטיין הי"ו באחד השיעורים והוגה ע"י הרי"ם שליט"א

א. מוהרנ"ת כותב בחי' מוהר"ן (שיחות השייכים לתורות ח') : איזה זמן קודם שאמר התורה הזאת, נכנסנו פעם אחד אליו, אני וחברי, ובאנו לחדרו והיה שוכב על מטתו והתחיל לדבר עמנו. ענה ואמר: "אני חייית היום חיים שלא חיייתי עדיין מעולם, כי יש כמה מיני חיים והכל נקרא חיים אבל חיייתי היום חיים טובים שלא חיייתי מעולם חיים כאלה" ואח"כ התחיל לדבר ולזרוק מפיו הק' דיבורים וגילה קצת ראשי פרקים מהתורה קרטליתא, עיי"ש.

ידוע הוא הכלל, כי רביה"ק כשאמר 'תורה' אחז בזה וזה היה עבודתו באותם העיתים. וזה מובן מאד כי כל מה שמרגישין את התכלית של העבודה זה מוסיף הרגשת החיות בעת העבודה, וכל כובד העבודה נחשב לכלום, בבחי' הכתוב ביעקב "ויהי בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". ומבואר בפנים כי "תכלית העבודה" וכו'. שפירושה השגת שעשוע עולם הבא של עין לא ראתה, ולפי"ז יפה להתאים בדברי רבינו הנ"ל "אני חייית חיים טובים" והיינו בעבודתו את השי"ת באותו יום, כי הלא באותו עת עסק רביה"ק בהשגת זה המאמר ששם מדובר מתכלית העבודה וכו' שהצדיקים משיגים בעבודתם, בבחי' "עין לא ראתה", והשיג אז בעבודתו השגת התכלית של עין לא ראתה.

ב. וענין "עין לא ראתה אלוקים זולתך" שמביא רביה"ק, לכאורה צריך ביאור, כי הרי הפסוק אמר שעין לא ראתה וכאן מגלה רביה"ק שהצדיקים באמת גם הם יכולים לתפוס זאת במחשבתם? אך יובן הדבר בזה, כי אמנם ע"פ נבואה שהוא בחי' עינים של נביאים, על זה

הרה"ח ר' שמואל משה קרמר שליט"א

ביאור ענין הפיכת הבת-קול את התיבה, המובא באות ח'

ביאור הדברים דלקמן נכתב בשעתו להרה"צ ר' שמואל שפירא זצ"ל, וזאת מאחר שביקשו שיסביר לו הענין, ואז כתב לו דברים אלו, ואחרי כמה שנים מסרו ל"מבועי הנחל" ומשם לקחנוהו.

ביאור ענין הפיכת הבת-קול את התיבה (באות ח') דהבת קול הנזכר כאן הוא קול של הברה שנשמע להאדם קול דיבורו בעצמו. וסיבת התהוותו הוא כי קולות האדם היוצאים מפיו כשנפגשים באיזה דבר גוש, עי"ז הם נזרקים לאחור מחמת ההכאה, וזהו קול ההברה שנשמע. (הערת המערכת, עיין בזה"ק פרשת שלח דף קס"ח ע"ב, דברים נפלאים ונוראים בסוד קול הברה.) והנה, כשמוציא אות ב' מתיבת "ברוך", הקול הזה הולך עד שנפגש אל הדבר העומד נגדו, ואז האות ב' הופקדת עצמו לאחור והולך ובא ונשמע להאדם עצמו, וכן אח"כ כשמוציא את האות ר' ואח"כ האות כ'.

והנה, כשאומר תיבת 'ברוך', היינו ג' אותיות ב'ר'ך' זה אחר זה, הנה אות ב' שייצא מפיו ראשונה הולך ונתרחק ממנו, ואח"כ האות ר' אחריו ואח"כ האות כ'. נמצא, שבהליכתם והתרחקותם מהאדם זה אחר זה, הם הולכים בסדר זה, כ' ר' ב'. כי מה שהוציא ראשונה שהוא האות ב' הוא היותר רחוק ממנו, כי התחיל ראשונה להתרחק. ואח"כ האות ר' ואח"כ כ'. וכשנפגשים אל הדבר שנגדם וחוזרים לאחור, אז מתהפך הסדר. כי האות ב' הוא אשר נפגש ראשונה, ונחזור לאחור והולך ומתקרב אל האדם, ואחריו האות ר' ואחריו האות כ', נמצא שעכשיו בהתקרבותם אל

חיים צ'צ'יק

כמה עצות טובות למעשה היוצאים מתורה י"ח

א. רואים מהתורה שהתכלית של הבריאה היא שעשוע עולם הבא, וחזון מזה אין שום תכלית אחר, וכמו שרבינו מתחיל התורה "דע! כי לכל דבר יש תכלית", אין שום דבר לריק רק כל דבר שאתה רואה פה בעולם יש לזה תכלית. והתכלית של כל התכליתין הוא שעשוע עולם הבא, ולזה צריך כל אדם לכסוף וכל עבודתו בזה העולם הוא לזכות לתכלית הזה. ורואים ב"ליקוטי תפלות" כמה ר' נתן משתפך בתפלתו לזכות לזה התכלית, ונציץ לרגע בתפלתו ונתחמם גם אנו מאשו היוקדת הבורע עד לב השמים, וכך הוא מתפלל: "רבון עלמין, טוב ומטיב לכל, אתה בראת עולמך ברצונך הטוב וכו', ותכלית כוונתך הטובה היתה לטובתנו כדי שנזכה עי"ז להשיג התכלית הטובה, תכלית האמיתי, תכלית הטוב של כל התכליתין וכו'. רבוש"ע אתה ידעת כמה אני רחוק מתכלית האמיתי, ולא די שלא נזהרתי בכל מעשי שלא לעשות דבר שאין בו השגת התכלית האחרון, אף גם עשיתי מהפך אל הפך, ועשיתי מעשים הגורמים להתרחק מאוד ח"ו מן התכלית, ופגמתי הרבה ונתרחקתי מן התכלית האמיתי בתכלית הריחוק, ועתה, אבי שבשמים, למה לי חיים כאלה?... חיים מרים ומרורים כאלה, האם זה נקרא חיים? הלא אלף מיתות טובים מחיים כאלה!!! מאחר שאני זוכה בחיים האלה להשגת התכלית האמיתי, רבוש"ע, מרא דעלמא כולא, מחייה מתים ברחמים רבים, חי החיים, תן לי חיים ואחיה ולא אמות, תן לי חיים אמיתים, חיים נצחיים, חיים טובים, חיים ארוכים, חיים שיש בהם יראת שמים, חיים שנזכה על ידם בכל עת ובכל רגע להשגת התכלית האחרון האמיתי, אשר בשביל זה בראת כל העולמות כולם, ובשביל זה באנו מהעולם העליון מרום המעלות לעולם השפל הזה, חוס וחמול עלי ותן לי תקווה ולא אובד, וחזקני ואמצני שאזכה מעתה לרחם עלי להתרחק ולסור מרע לגמרי, ולא אעשה עוד שום דבר שאין בו השגת התכלית האמיתי האמיתי, חמול על מעשה ידיך וזכני לשוב אליך באמת, עד שאזכה אל התכלית האמיתי, להרים ולהגביה ולהכלל סוף המעשה במחשבה תחילה. (תפלה י"ח)

ב. הענין של להפוך הכעס ברחמנות. לא די שהאדם יאמר די לי אם לא אכעס, רק צריך להפוך מהיפך אל היפך, לקחת את הכעס ולהפכו אל רחמנות, ולזה צריך הרבה תפלות ובקשות לזכות למדרגה זו, וכמובן שרק עי" הצדיק יכולים לזכות לזה. ואעתיק מ"שבחי הר"ן" איך שרבי"ז זכה לשבור מדת הכעס לגמרי בתכלית ההיפך וז"ל: "ובענין שבירת כל המדות רעות היה מופלג בקדושה מופלגת מאד מאד, וקצת סיפר מענין שבירת כעס ואמר שמתחלה היה כעס גדול מאד מאד, ואח"כ מחמת שרצה להיות איש כשר כרצונו ית', התחיל לשבר מדה רעה זו של כעס, עד שזכה לשבר מדה רעה זו. אבל תכלית שבירת מדה זו מהיפך אל היפך, דהיינו להתהפך לטוב גמור, שלא יכפת ליה כלל וכלל שום דבר, ויהיה רק טוב בלי שום צד קפיידא בעולם, זה זכה רק בארץ ישראל, שם זכה לזה שנתבטל הכעס בתכלית הביטול וזכה ונעשה טוב ממש ולא נשאר בו שום צד קפיידא

שמואל שפירא

בכל דור ודור רוצה הצדיק בחי' משה לפדות אותנו מהגלות, אבל כשיש ח"ו מיעוט אמונה – אומר רבינו פה בתו' י"ח – עי"ז הצדיקים מסתירים פניהם מהעולם ואינם רוצים

בעלמא, עד שאח"כ, אפילו מי שהיה עושה לו כל הרעות שבעולם, לא היה בלבו שום צד שנאה וקפיידא עליו, אדרבא היה אוהבו ולא היה בלבו עליו כלל רק כולו טוב ממש (סעיף כ"ב). ה' יזכינו לשבור מדה רעה ומגונה זאת של כעס, שקשה מאוד להנצל ממנה (תורה ס"ח) ולהיות טוב לכל ומאריך אף, אמן.

ג. ענין האמונה הקדושה, שעי"ז גורמים שהצדיקים ירצו להנהיג את העולם. רואים מכאן דבר נורא, שעל ידי שהאדם נחלש באמונה כל אחד לפי מדרגתו, עי"ז הוא גורם שלא יהיה מנהיג לעולם, "וכשאיין לישראל מנהיג ומשיגה כזה, באמת כל העולם מעורב ומבולבל, וכל הרוצה ליטול את השם נוטל, כמו שמתנהג עכשיו בעוה"ר. כי ישראל צריכין שיהיה עליהם משיגה שישגיח ויראה בהם שיעמוד כל אחד על מקומו הראוי לו באמת." (תורה ע"ב תנינא) ולהיפך מדה טובה מרובה כשממתיקין החרון אף הבא על ידי מיעוט אמונה, ואז הרחמנות גובר, ואז הצדיקים מרחמים על העולם ונתרצים בהנהגתו.

ד. רואין מהתורה גודל מעלת הצדיק האמת מנהיג ישראל שהוא שלם באמונה בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו, ורק מי שהוא אוהב במדרגה זו הוא יכול להנהיג את ישראל. אשרינו שיש לנו רבי כזה שמגלה לנו מדרגתו הנוראה, ורק על ידו אנו יכולים לזכות לאמונה שלימה ולהשגת התכלית האחרון שהוא שעשוע עולם הבא.

ה. עיין בליקו"ה (מעונן ומנחש ג') שר' נתן מקשר הענין של השגת התכלית האחרון, לענין המובא בהמשך התורה מענין דרכי האמורי כגון צבי הפסיקו בדרך וכו'. ובקיצור נמרץ היוצא מהלכה זו, שמי שלא זכה להשגת זה התכלית וחושב שהעיקר זה העולם הזה, הוא אינו יכול לתת עצות לנפשו, וע"כ הוא מעונן ומנחש ורוצה להשיג עצה עי"ז, כי הם תלויים זה בזה, למשל אם צבי הפסיקו בדרך או פתו נפלה מפיו הם אומרים שזהו סימן רע לו ואינו צריך לעשות עוד זה המושא ומתן וכיוצ"ב, או עונה פלונית יפה להתחיל וכו' ובאמת הם כסילים ושוטים גדולים כי אי אפשר בשום אופן לקבל עצה שלימה עי"ז. וממשיך ר' נתן ואומר "כי בוודאי אם היו יודעים את התכלית של כל דבר לא היה שייך להסתפק בשום עצה. למשל האדם הוא מסופק אם לסחור משא ומתן זה או משא ומתן אחר, ועיקר כוונתו בהמשא ומתן הוא רק בשביל התכלית שלו כדי להרוויח ממון, נמצא שעיקר מה שהוא מסופק וצריך לעצה הוא מחמת שאינו יודע על ידי איזה משא ומתן ישיג התכלית המכון שלו וכו'. אבל מי שמסתכל על התכלית האחרון של כל דבר ועיקר כוונתו באמת בכל דבר הוא רק להשיג התכלית האחרון, זה זוכה בוודאי לעצה שלימה, וגם אין צריך כ"כ לעצות, כי התכלית האחרון הוא כולו אחד כולו טוב, ושם אין שייך להסתפק בשום עצה כלל וכו' וכו'. ועי"ש עוד דברים נפלאים ומתוקים איך שבלי שמתקשרים להתכלית האמיתי, תמיד מבולבלים בספקות וחלוקת הדעת וכו'. ולהיפך להיפך, ומי שרוצה להשיג שעשוע עולם הבא, יעיין בכל ההלכה הזאת מרישא עד גמירא ויראה גודל מעלת התלמיד הק' שזכה להוציא "עצות" אמיתיות למעשה מתורתו של רבו הק' והנורא, ועי"ז זוכה לשעשועי עולם הבא אמן ואמן.

להנהיג את העולם וכו', עי"ש באריכות.

אבל – אומר רבינו – דבר נורא, מתי הצדיק מוכן לפדות את כלל ישראל, כשאדם בא לכלל כעס על השני, והוא מתגבר על עצמו ומפר את הכעס ברחמנות ומרחם

דלתתא, שאנחנו נעשה את זה, שנתעורר מלמטה לעשות את התיקונים האלו שמגלה לנו בכל תורה.

*

בתורה פ"ב אומר רבינו סוד גדול לכל אחד – אתה רוצה להיות נקי מקלי' נוגה? אני התייגעתי... שברתי... צמתי... בכיתי... אתה יכול ברגע אחד להיות נקי מקלי' זו, איך? ע"י שאדם מבייש אותך ואתה לא עונה לו (ולא בגלל שאתה רוצה לעשות לו יסורים ע"י זה שאתה שותק, שאז זה נכלל בקלי' רח"ל) אלא לשם שמים – אתה נהיה נקי מקלי' זו עי"ש. (וזה ידוע שכל הצדיקים התייגעו כ"כ על קלי' נוגה שזה הכי קשה).

כל ליקו"מ זה סודות הכי גדולים בעולם... כל הסודות שבעולם מונחים בסיפון"מ וליקו"מ, וזה שווה לכל נפש! צריכים רק להאמין... לקיים... ולהתבודד על זה, לעשות מתורות תפילות, לכסוף לזה, להוציא הכיסופין בפה, ללכת לשדה עם זה... והעיקר, להתקשר לצדיק שזכה לזה באמת, לסמוך על כוחו הגדול העולה על הכל, שימשיך עלינו האמונה העליונה – ראש אמנה – ועי"ז נזכה לגאולה השלימה אמן.

• • • • •

שעשה לו כך וכך, כי לא חבירו עשה אלא יש מנהיג לבירה. וזה שאמרו חז"ל "כל הכועס כאילו עובד ע"ז" כי כל הכעס הוא כפירות, ולפי זה מובן שאין זה כח סגולי אלא הוא תיקון אמונה, שע"י מפיר החרון אף שבא ע"י ע"א שנתלבש בצדיקים והבן. וכן מובן כל התמימות, שבאמת הוא תיקון אמונה, והבן.

בסעיף ג'. "כי כל זמן שאין לאדם אמונה בשלימות שאין שלימות אחריו וכו' ואפילו מי שמאמין באיזה דבר מדרכי האמורי". לכאורה בין אמונה בשלימות למאמין בדרכי האמורי יש הבדל גדול, וזה לכאורה דרגא תחתונה מאד. אלא נראה שבאמת יכולים להאמין בהשגחה פרטית בדרגה עליונה מאד שאין שלימות אחריו, אולם יש לו עודף אמונה כלמור שחסר לו את התמימות ופשיטות של האמונה מכיון שמאמין בעוד דברים ובכל מיני סימנים כגון צבי הפסיקו וכדו'.

עליו, הוא לוקח את הכעס ועושה מזה שיא ההיפך, הוא עושה מזה רחמנות, אומר רבינו, עי"ז הוא גורם שהכעס שיש על העולם – שע"י הצדיק מסתיר פנים מהעולם – נתהפך לרחמנות, והצדיק מקבל כתר של רחמנות, ופתאום יש לו כזה רחמנות על כלל ישראל ועל כל העולם, והוא אומר: אפילו שאני לא שווה כלום (כי כך הצדיק מרגיש, בחי' משה עניו מאד וכו') אעפ"כ אני מוכן למסור את הנפש כי אצל הצדיק זה מסירות נפש להיות גדול – הוא אומר אני מוסר את הנפש, אני פודה את כלל ישראל. זה הרי סגולה נוראה; אדם לא מקפיד על השני ומרחם עליו... פתאום הצדיק מקבל כתר של רחמנות... בן אדם אחד יכול להביא משיח... פשוט על ידי שלא כועס על השני!!!

רבינו מגלה את כל הסודות של הבריאה, צריך רק לקיים. רבינו מגלה את כל הסודות הכי נסתרים, כל תורה בליקו"מ, מגלה רבינו איך להפוך את כל העולם לטובה! וזה שווה לכל נפש!...

ובאמת הצדיק הגדול שולט בכל הבריאה, "כי זה" כל האדם" ורוח של משיח מרחפת על פני המים עוד קודם הבריאה... רבינו עושה את כל התיקונים האלו כל הזמן, רק הוא רוצה שזה יהיה באתערותא

שמואל מאיר בר"ש אנשין

בסעיף ב'. "אבל ע"י שנמתק הרוגז והחרון אף ע"י רחמנות כנ"ל אז נמתק החרון אף שיש בתוך הצדיקים" וכו'. ויש להבין כמה דברים 1. לכאורה זה נראה ככח סגולי (ועיין בפל"ח ישובו) 2. ועוד יותר צריך להבין, שרביז"ל כותב לעיל בסמוך, שעיקר מה שהצדיקים אינם רוצים להנהיג, הוא מחמת החרון אף, שיש ע"י שאין האמונה בשלימות, א"כ הרי צריך לעבוד על אמונה, ומה תלוי שלימות אמונה בהפרת הכעס ברחמנות 3. ועוד קשה דרביז"ל מבאר דברי הגמ' "והדרי ליה מיני כוורי דמיקרי בירשא" זה בחי' אמונה וכו' ונקרא יהודי על שם שכפר בע"ז. נראה מזה שבאמת באים ע"י הפרת הכעס ברחמנות לאמונה והיכן זה נזכר בתורה?

אלא נראה שבאמת עצם העבודה של הפרת הכעס הוא רק ע"י אמונה, שאין רואה, רק את ה' בכל דבר, ואינו כועס על חבירו על

פנינה נפלאה

בנותן טעם לציין מה ששמעתי מר' אליעזר בורשטיין שליט"א בשם ר' נתן ליברמנט שליט"א מה שרבינו אומר בתורה, שמה שמושה רבינו לא רצה להיות מנהיג ולגאול את כלל ישראל זה היה מחמת שנשתלשל בו חרון אף ה', והרי בסוף הוא כן הלך וקיבל עליו המנהיגות, וצריך לעיין, היכן היה שם הפרת כעס ברחמנות? ואפשר לומר שזה הפשט בפסוק "ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי וכו' וראך ושמוח בלבבו" וכפי שמפרש רש"י "לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה" זאת אומרת, שאהרן הכהן היה יכול להקפיד, כי היה גדול ממושה, ואעפ"כ לא הקפיד, ולהיפך, הוא היפך את זה לרחמנות, "וראך ושמוח בלבבו" ועי"ז נמתק החרון אף שבתוך הצדיקים, ונתרצה משה ללכת ולגאול את כלל ישראל. (ח.צ.)

שאלות לחידודא על ה'תורה הזמנית' - תורה ב' "ימי הנוכה"

- א. בסעיף א'. מדוע אומר רבינו ש"ימי" הודאה הוא שעשוע עוה"ב, ויתר פשוט לומר שהודאה הוא שעשוע עוה"ב?
- ב. מדוע ע"י הודאה והלל מכירין אותו יתברך?
- ג. בסעיף ו'. מדוע צריך רביז"ל לומר לנו ששבת היא "מתנה גדולה" ומה היה חסר לנו אם רבינו רק היה אומר שע"י שבת נתגלה אחדות הפשוט?
- ד. רבינו אומר בהמשך שהלכה כרבים מכיוון שהעיקר האמת הוא ע"י התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות, ומדוע אומר רבינו את ההמשך וגם כדי שלא להרבות מחלוקת בישראל (שזה נראה כאילו הערה צדדית שלא כ"כ קשור לענין)?

שיחת התעוררות מהרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ז"ל

להפוך כעס ברהמנות

נהיה המעשה הפוך, העני נהיה עשיר והעשיר העני... וכעת, העני הזה שהתעשר – לא רצה לתת כלום לחברו שהעני.

כמובן שלעשיר זה כאב מאוד: 'הרי כ"כ הרבה תמכתי בך, כ"כ הרבה עזרתי לך, ואחרי שנהיית עשיר ואני אבל השי"ת הרי מנהיג ומסבב ענין, ואז שוב חזר הדבר כמקודם: העשיר חזר לעשרו והעני חזר לעניותו.

נו, בפעם השניה הוא נכנס אצל חבריו העשיר, כנס לביתו לבקש איזה נדבה. העשיר הזה נזכר: 'הוא עוד מעיז להיכנס אצלי לבית? בשעה שהוא היה עשיר – לא רצה לדעת ממני? הוא נגיש, ורצה לזרקו מביתו... אבל בשעה שהלך לקראתו, התבונן: 'לא! אפילו שהוא עשה לי כך... הוא הפך את כוונתו, הוציא ונתן לו רענדיל...'

טוב, הוא נפטר לעולמו – הגביר הזה – נו, הוא הגיע לשם, אני מתכוון ל'שם' כמו כולם... שמים אותו שם בקבר, והתחילו לבוא לשם כל המחבלים ושאר כל הפלוני ואלמוני... הגיע אחד אליו ואומר לו: 'הנה יש לך רענדיל! ו... כולם בורחים... כולם בורחים להם ---

הוא מגיע לשם ל'דין וחשבון' – הוא מראה להם את ה'רענדיל'! --- ה'רענדיל' הזה שנתתן לצדקה, שהפיר אתו את הכעס ברהמנות – זה הציל אותו הרבה... בקבר, בשעת ה'דין וחשבון', בכל---

זה דבר גדול ועצום, שהאדם יתנהג כפי שרבינו אומר כאן הלאה: "שלא יפעול בכעסו שום אכזריות!!!" ---

* * *

היה אחד מאנ"ש, הוא היה בחרקוב, שמו היה חיים פוקס, הוא היה עשיר גדול. הוא היה רגיל לבוא על ר"ה, יהודי יקר הוא היה, נשק'ע טולטשינער קירב אותו לרבינו. פעם הייתי בחרקוב, ואכלתי אצלו בשבת.

חיים פוקס היה לפני כן – בשעת המלחמה בשנת תרע"ד – גר בפולין, בעיר ליד וורשא, שם היה לו רב, עני, הרב היה לומד אתו – עם חיים פוקס – והוא היה נותן לו, תומך בו.

הכלל, באותו תקופה הרגו שם את הדוד של ניקולאי, הוא היה רשע גדול. הדוד הזה של ניקולאי, לפני שהרגוהו, הרג את הרב! – וגם לא נתנו להוציאו לקבורה... הוא שכב בחדר, שמו שם שומר, ולא נתנו להוציאו לקבורה כמה ימים. אמר חיים פוקס: "הוא הרי הרבי שלי... אני הרי למדתי אתו... והנה עכשיו הרגוהו, ולא מוציאים אותו לקבורה!!!" – הוא לא היה יכול לסבול זאת – הוא הלך וחפר קבר בבית הקברות, הוא לקח אתו שק גדול, ובידו החזיק כלי זין... והוא הלך לשם, להיכנס שהרבי שלו שוכב.

הוא הגיע לשם, השומר מיד ירה – הרי אסור להתקרב ליד הבית הזה – אז הוא ירה... חיים נתן לו בחזרה... הוא ירה בחזרה... ולא ענו לו שוב, הוא הבין שהוא הרג את השומר... הרי השומר כבר לא יורה בחזרה---

נו, השומר שכב מת, הוא טיפס מעל הגדר, ונכנס להיכנס שהרבי שוכב, הוא הכניס אותו לתוך השק, זרק אותו מעל הגדר, והביא אותו לקבורה. הוא מסר את נפשו...

למחרת, נכנס הדוד של ניקולאי שם לבית... והשומר שוכב מת... ודאי שהיהודים עשו זאת – ולכן הוא רוצה עכשיו להרוג את כל היהודים של העיר, במחוז שלו! – חיים פוקס נגיש לשם, ואמר אני עשיתי את זה! – הוא היה הרבי שלי, זה לא שייך לכל היהודים כאן, אני עשיתי זה! רציתי להביא אותו לקבורה... זהו, אסרו אותו, ולמחרת היו צריכים להרוג אותו... באותו לילה התחלפה שם המלוכה... והוא ניצל---

אחרי שקרה לו כזה מין נס; הוא הבטיח להשי"ת: "בגלל הדבר הזה, מה אשלם לך? אני לוקח על עצמי שלעולם לא אכעס!" – את זה הוא לקח על עצמו בגלל הנס שהשי"ת עשה אתו: "הוא לעולם לא יכעס!" ---

עבר עליו כאלו דברים, עשו לו כאלו צרות, והוא אף פעם, אף פעם לא כעס! --- הכרזו אותו טוב, כאלו נסיונות שהיו לו... היה לו אף בפולין, עני, והוא הוציא אותו משם ונתן לו אוכל והכל, והוא עצמו דרף אותו... והלשין עליו...

הכלל, יש לנו דברים מאוד גדולים, אבל הקב"ה רוצה מאתנו – בכדי לפעול אצל השי"ת, שהקב"ה ימחל לך, אז גם אתה תעשה את הדבר הזה: "אני הרי רק בשר ודם ובכל זאת אם אני בכעס אני מהפך את זה לרהמנות! אז אתה רבש"ע! הרי אתה מלך מלכי המלכים! אז רחם, רחם עלי! ---

על ידי זה אפשר לפעול את כל הבקשות אצל השי"ת, את כל הבקשות

אפשר לפעול בזה שהאדם הוא 'כובש כעסו'!!! ---

המשך השיחה תבא בהזדמנות אחרת בעז"ה

את כל הבקשות אפשר לפעול אצל השי"ת על ידי זה שישתדל האדם להיות כובש כעסו!!!

"דע לכל דבר יש תכלית ולתכלית יש עוד תכלית אחר, גבוה מעל גבוה. למשל: תכלית בנין הבית – כדי שיהא לאדם מקום לנוח, ותכלית המנוחה – כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את השם, ותכלית העבודה" וכו'.

הכוונה של עבודת השם צריכה להיות רק: שהוא יכיר את השם יתברך; שע"י שהוא מתפלל ולומד שיהיה יותר קרוב להשי"ת, והאמונה שלו תהיה יותר חזקה אצלו, וזה התכלית של העבודה. וכך זה הולך יותר הלאה והלאה, שאדם צריך שיהיה לו תמיד רעיונות יותר גבוהים.

אני הרי נמצאים כאן בעולם הזה, נו, הוא בונה בית: "מה כבר יהיה בשעה שיהיה לי את הבית?" המחשבות שלי צריכות להיות רק: "כשיהיה לי את הבית תהיה לי מנוחה!"

"ומה כבר יהיה כשיהיה לך מנוחה?" – אפשר להיות כאן במנוחה ולעשות עבירות גם!?

– "אני יוכל לעבוד את ה' יתברך; אני יוכל להתפלל וללמוד!" וכך זה הולך הלאה יותר ויותר – האדם צריך שיהיה לו תמיד מחשבות יותר גבוהות, שכל מה שהוא עושה יהיה קשור ומוהדק לדבר יותר גבוה!

למה אני עושה את הדבר הזה? בכדי שאוכל להגיע ולהשיג את הדבר היותר גבוה! לא להיעצר אצל הדבר הראשון לבד... למשל: הוא הולך לאכול: מה כבר יהיה כשאני יאכל? יהיה לי יותר כח להתפלל וללמוד! אבל אם אני אוכל 'כי אני רוצה לאכול' זה לא בסדר!... האכילה צריכה שתהיה לי מיד תכלית יותר גבוהה---

זה הפירוש, שהאדם צריך שיהיה לו רעיונות יותר גבוהים מעצם העשייה! כל מה שהוא עושה הוא צריך לדעת: "למה אני עושה את זה?" – אם רק בשביל כאן, אז גם הבחמה אוכלת, וגם שאר החיות אוכלות, גוים גם אוכלים, מה אם כן כבר הנפק"מ? אם לא אעשה חילוק והבדל עם מחשבותי, אז גם כשאני כבר יאכל – הרי זה דומה ממש כמו כל החיות!!--

ותכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו.

רבינו מסביר את זה בהמשך: אדם כשרוצה לבנות בית, הוא חושב מיד במחשבתו בית גמור. אבל כשהוא רוצה להתחיל בבניית הבית הוא מתחיל קודם בהכנת עצים, אבנים – הוא הרי לא יכול לראות מיד בית גמור ומושלם. וזה הרי לא שייך לומר שהוא חושב רק על אבנים? הוא הרי מתכוון וחושב על בית, הוא חושב על התכלית האחרון. יש באמת הרבה דברים שצריכים להיות קודם, אבל התכלית, הסוף, יותר קרובה אל האדם משאר הפרטים והדברים שהוא עושה אותם כעת. כשהוא הולך לבנות בית, על מה הוא חושב? הוא חושב על בית מושלם, הוא חושב על תכלית יותר רחוקה, אבל זה לא יכול להיות מיד ולכן הוא חייב להתחיל קודם עם דברים קטנים גם.

התכלית הסופית של הכל – אומר רבינו – זהו שעשוע עולם הבא! התענוג של העולם הבא! אנחנו לא יכולים לצייר לעצמנו איזה תענוג יש שם... התענוג של העולם הבא הוא תענוג של עין לא ראתה, שנביאים לא ראו את זה... יש כזה מין תכלית.

אבל הצדיקים באמת, הם יכולים להכניס ולהחזיק אפי' את התכלית הזו – שעשוע עולם הבא – בתוך מחשבתם. התענוג של שעשוע עולם הבא הוא הרי כזה תענוג – אי אפשר לצייר את זה במחשבה איזה תענוג יש שם... אבל הצדיק יודע! וכל אחד כפי שהוא יותר קרוב אל הצדיק יכול גם כן לדעת משהו מזה – אבל רק כפי מה שהוא מפיר את כעסו ברהמנות! – מגיע אליו איזשהוא להפוך את זה, להפוך את הכעס לרהמנות.

לפי האמת, מה שרבינו אומר לנו כאן זה לא דבר קטן: להגיע לתכלית האחרון – אפילו אחרי שהוא קרוב לצדיק – אז בכדי שיוכל להשיג משהוא מהשעשוע עולם הבא, צריך לראות להפוך את הכעס לרהמנות!!! הענין של להפוך את הכעס לרהמנות – לפעמים הכוונה היא על כעס פשוט ומוגשם (=פראסטן כעס) ולפעמים יש, שיש לי איזשהוא כעס על השני, משהוא כזה: "אל תעשה שום פעולה עם הכעס שיש לך על פלוני! תעבוד על עצמך להפוך את זה לרהמנות!!!" ---

היה פעם מעשה-ראיתי זאת בספר של אחד הגדולים:

היו שני חברים, הם עסקו יחד במסחר. אחד נהיה עשיר. והשני היה

עני. העשיר, בזמן שהיה עשיר, היה תומך בעני – הוא הרי היה

חברו – ולכן תמך בו, שיהיה לו את כל ההצטרפויות. אחר כך

בית הגזים

במדור זה נביא בעז"ה מידי פעם, דברים גנוזים מתולדות ימי אנ"ש לדורותיהם, וכן שיחות יקרים וסיפורים נפלאים שאינם ידועים כ"כ.

הפעם אנו מציגים לציבור אוצר צפון בלתי ידוע.

עלינו אל הר"ר אברהם שמעון בורשטיין שליט"א בביתו אשר ברח' נחמיה בירושלים עיה"ק, על מנת לעיין בארכיונו לדלות משם פנינים ומרגליות עבור מדורינו זה, והנה בין הדברים חמינו ראינו אור: צילום מכתב יד מוהרנ"ת עם תוכן מעניין ביותר.

וכה מספר רא"ש:

כתב יד זה שהוא "חלום מוהרנ"ת" זיע"א שחלם בשנת תקע"ו נמצא רשום על גבי כרך ג' של הספה"ק "ליקוטי הלכות" שבכתיבת ידו הק' [על גבי עמוד הכריכה למעלה] והוא ספר כת"י של אדמו"ר מוהרנ"ת זיע"א שנרשם במו ידיו הק'... על הכרך למשמרת, וראוי להתבונן בדבריו שבכת"י, משום כמה לימודים שיש בהם כדלקמן.

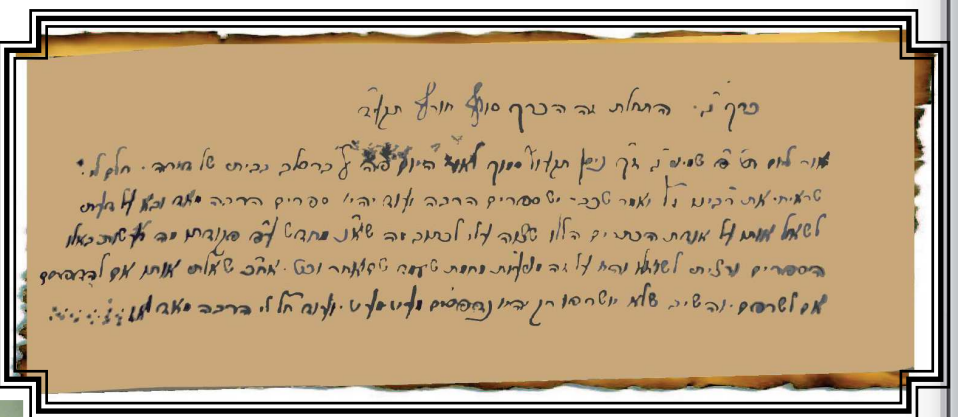
פענוח הכת"י:

כרך ג'. התחלת זה הכרך סוף חורף תקע"ד

אור ליום ה' פ' שמיני ג' [ה"ה: בחו"ל כשחל אחרון של פסח ביום שב"ק, שאז קוראים הקריאה של יו"ט, נמצא ששלוש שבועות ברציפות קוראים בשני וחמישי ובשבת במנחה את הקריאה של פרשת שמיני דהיינו ששלוש שבועות נקראים פרשת שמיני וזהו "שמיני ג"] ז"ך ניסן תקע"ו [לפ"ק] סמוך לאור היום פה ק' ברסלב בביתי של דירה. חלם לי שראיתי את רבינו ז"ל ואמר שכבר יש ספרים הרבה ועוד יהיו ספרים הרבה מאד. ובא על דעתי לשאול אותו על אודות הכתבים הללו שצויה עלי לכתוב מה שאנ[י] מחדש ע"פ פקודתו מה לעשות באלו הספרים. ורציתי לשאול והיו על זה מניעות מחמת שעמד שם אחר וכו'. אח"כ שאלתי אותו אם להדפיסם אם לשרפם. והשיב שלא יושרפו רק יהיו נדפסים מעט מעט. ועוד חל[ם] לי הרבה מאד אז

* * *

נציין, כי עד דורינו אנו, היה כת"י זה נעלם, עד שזכינו והגיע לידי מאוצרו של הר"ר ר' אריה לייב ברגר הי"ו [בן רחל לרפ"ש] וב-אדיבותו נתן לי את הכרך, והעקתי זאת עם עוד תצלומי ספרים שבכת"י, ותשוו אות חן חן לו. זכינו ב"ה, ונתקיימו דברי רבינו הק' אלה הנזכרים בכת"י זה, מאשר נתגלו למוהרנ"ת בחזיון לילה, ולא נפלו מן הדברים ארצה, כשב"ה נדפסו כל הספרים הללו לאט לאט, (משך זמן של עשרים

צילום כתב יד מוהרנ"ת

יקר סודותא משמא על קדושת ספרי המחבר וצוקל

בכתב יד של ראש חבורתנו הנגיד רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל איתא שהרב ר' משה ברוסלבר תלמיד מובהק של המחבר הקדוש אמר ששמע מהמחבר מוהרנ"ת וצ"ל בענין הסכמות על ספריו וכו'. בשעת התגברות הרוח סערה על מוהרנ"ת וצ"ל ואנשי מהמגנדים בשנת תקצ"ה וחי לבו נשבר מאד וכו'. אדמו"ר [תנול נובע מקור חכמה] בא אלי [אחר התלקותו] עם עוד אחד. וסיפרתי לפניו בדרך קובלנא כל מה שעבר עלי, ואמר לי אדמו"ר בזה הלשון: ר' ראובן אבנר שיש רייעת ספרים ניש נישאבט [אבל אתה עם הספרים שלך טוב עשית] וזה האחד שהיה עמו נענע לו בראשו והסכים על זה ואמר בזה הלשון: יאה יאה, זייט ניש נישאבט [כן כן טוב מאד עשית] ושאלתי את אדמו"ר מי הוא זה, והשיב לי, זה הוא משה רבינו ע"ה עכ"ל.

שנה) ונציין עוד שמלבד החלום ופשרו הרי שמדברי התלמיד ושאלתו אנו שומעים פן נוסף; גם את עוצם ענוותנותו, כאשר מוכן היה לשרוף את אלפי גליוני חידושי הפוריים, לולא שקיבל הסכמות רביה"ק להביאם לבית הדפוס, ואכמ"ל, ואמנם מני אז ואילך הפכו הכתבים הללו למשאת נפשו וראה בכך משימת חיים. כאשר העיד מפיו תלמידו הגה"ק מוהר"ן רבה של טשעהרין זצ"ל בספרו פפראות לחכמה סי' ס"א: "ושמעתני מפיו הקדוש בפירוש שכל חיותו והתחזקותו בעבודת ה' אחר פטירת רבינו ז"ל הוא רק ע"י הכתבים שצויה עליו רבינו ז"ל לחדש תמיד חידושי תורה ולכותבם בספר וגם נשמע מפיו הקדוש שחקר הרבה בדעתו במה לזכות את העולם ולהאיר להן קצת מהרשימה הקדושה שקיבל מרבינו ז"ל ונתברר לו שהוא רק ע"י שיכתוב ספרים רבים בענין זה ויפיצם בישראל עי"ש.

* * *

לידיעתכם, ישנה עוד כת"י של ראב"ן שנדפס בכרך א' של ליקוה"ל במהדורא הרא' שונה של תורת הנצח, בו מופיע ג"כ חלום של מוהרנ"ת. [ואולי חלום אחד הם רק בגירסאות שונות או שמא אכן שניים המה. ונשמח לשמוע תגובת

הקוראים] לפניכם החלום כמו שנדפס שם:

השבת... נפשי חולת אהבתך

שמואל דוד שטרנפלד

לובשו הוא ולא אחר, כי זה הדבר המייחד אותו למלך.
אף אכילה דבר מיוחד הוא ומקשר כידוע גדולה לגימה המקרבת, ובפרשתינו הבא לי מטעמים ואכלה בעבור יברכך נפשי (דברי יצחק לעשו טרם הברכות). וכן דרך ידידים הרצויים יחדיו ורוצים להזוועד ולהתקשר ביניהם להביא מיני תרגימא וכדו' לתוספת חיבור. וכן האכילה הוא הדבר המקשר ביותר את הנשמה לגוף, והמונע אותו יביא לפירוד נשמתו מגופו א"כ אכילה הוא אמצעי לחיבור בין שני דברים.

ואם כן מה נאה ויאה להצריך דייקא בשבת ענייני האכילה והלבושים והעניינים הגשמיים, כי הם הם המחברים אותנו אליו יתברך, והם המייחדים אותנו אליו. ומכיון שהם המקשרים את ישראל לאביהם שבשמים א"כ הם "כולם קודש כולם אלוקות" [עונג קר"א לשבת ר"ת ק'ודש ר'חניות א'לוקות - בשם הרה"צ ר' שמואל שפירא ז"ל] כי הם החיבור בינינו ובינו, וממילא קדושים הם בקדושתו העצומה. ואף הנשמה היתירה שניתנת לנו ביום השבת מתיחדת באכילה ושתייה מרובה בלא שגופנו יקוץ בה, כי אין אכילה זו אכילה פשוטה כלל וכלל כי איננו מכניסים לקרבנו חלות סלטים בשר דגים וגלידה אלא "שטיק געטליכקייט".

וכן הוא ענין הלבוש, שהרי אפילו אם ישאר יהודי בכל מצב ובכל מקום לכד בלא שום יהודי עמו לשבות עמו את השבת גם כן ילבש אותו היהודי את בגדי השבת ויפרוש מפה וכו' לכבוד שבת, ואף שהוא לבד ואין לו למי להתנאות כיון שמתנאה הוא לכבודה של השבת ולכבוד השי"ת נותן השבת, יען כי מלבושי השבת מייחדים אותו אליו יתברך גם כשהוא לבד בניכר והתחברותו עמו יתברך הוא בינו לבינו ואין לזה שום שיכות לשאר האנשים אשר עמו.

ובאמות בתורה הנלמדת כעת (ב' תנינא) ביאר רביז"ל ממש ענין זה: כי שבת מורה על אמונת היחוד, שאנו מאמינים, שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך, שברא כולם בשבת ימי החל ושבת בשבת נמצא שעל ידי שבת נתגלה אחדות הפשוט יתברך והתגלות אחדות הפשוט זאת הבחינה יקרה מאד אפילו אצלנו יתברך, כמו שמצינו: 'חיד ורבים-הלכה כרבים' (ברכות ט' ו"ז), כי מחמת שהם רבים, שכל אחד יש לו דעה משונה בחינת פעולות משתנות, וכשהם מסכימים יחד לדעת אחד, נמצא בחינת פעולות משתנות נעשה בחינת אחדות הפשוט, שזה יקר מאד בעיני יתברך, ועל כן הלכה כמותם וגם כדי שלא להרבות מחלוקת בישראל, כי אם לא כן, כל יחיד ויחיד יאמר כדעתו ואין לדבר סוף, ויתרבו מחלוקת בישראל (עין ב"מ נ"ט:), שאין זה רצונו יתברך, כי רצונו רק בבחינת אחדות הפשוט, כי כשנתגלה בחינת אחדות הפשוט למטה, גם למעלה נתגלה אחדות הפשוט יתברך, בבחינת: "אתה אחד ושםך אחד, ומי עמך ישראל גוי אחד בארץ" שעל ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה, נתגלה אחדות הפשוט יתברך למעלה.

והיינו כי בשבת הוא ענין יחוד עמו יתברך שכלל ישראל מתיחדים עמו יתברך ביחוד נפלא וקשר שאין חזק ממנו וכו"ל. ואולי בשבת התאחדות נפלאה הזו אפשר להמליץ ענין זה במיוחד כי הצדיק שהוא בחי' שבת 'אתה הוא שבת דכולא יומא' [יום שבתו אין לשכוח ר"ת יש אל-ו ס"ת נחמן. שמעתי מחברנו ר' חיים צ'צ'ק בשם הרה"ח ר' נחמן בורשטיין שליט"א] הוא המאחדנו תחת קורת הגג הלזה "איחוד האברכים" והוא אשר הביאנו עד הלום. ודייקא בשבת אשר אנו מתאחדים באחדות פשוט. יש ענין של האכילה והעניינים הגשמיים ביחד דייקא וכו"ל, כי בכאן נתגלה ביותר האלוקות הטמונה באכילת השבת ע"י שהוא יחד עם הצדיק המזמינו לפונדק אחד, ומתקשרים יחד ג' חוטים השבת, הצדיק, ואנשי הצדיק אשר נשזרים יחד לחוט עבה אשר לא נוכל לינתק ממנו יתברך. ה' יזכנו לכל זה אמן

האמת שאולי אין מאמרי זה נוגע לשבת ההתאחדות, כי בשבתות כאלו בדרך כלל לב כל אחד מתעורר יותר להתקשרות אליו יתברך משבת 'רגילה' אשר הוא ספון בביתו ואין בו מן החידוש המיוחד, ואף אין דרך ישיבתו והנהגתו של האדם בביתו עם בני ביתו, כהנהגתו בין חבריו הקרובים אליו עמהם מתחזק הוא בתמידות בעצות רביה"ק הנמ"ח זיע"א.

אולם ע"פ האמת אין המקום מתאים לכתבו רק בגליון הרואה אור לקראת שבת כזו, אשר רשימו דיליה היא הנותנת טעמה של שבת לשאר שבתות השנה, כי הרי אם יעשו שבתות התאחדות מדי שבוע ולא ימצא בהם שום חידוש יסור חנים ואף עליהם יחול גזירת ה'מלומדה' כשאר הענינים, אלא שצריכים אנו מדי פעם לצאת חוצה ולהזכר בטעם שבת האמיתית, כדי שבשאר השבתות יעלה הטעם הטוב הלזה בחיכנו וירגיש לנו אף אותם בטעמה של שבת.

הנה הגמ' במסכת שבת מספרת: "אמרה השבת קמיה דקוב"ה לכל נתת בן זוג [ובספרי קבלה יש בזה כמה ביאורים מיהו בן זוגו של כל אחד] ולי לא נתת בן זוג, אמר לה השי"ת ישראל יהיה בן זוגך". כמו שמשורר ר' שלמה הלוי אלקבץ בשירת לכה דודי "בואי כלה בואי כלה". - נכסף וקראה בשם המיוחד 'כלה'. והיינו שכנסת ישראל נתחברה בחיבור אמיץ ומקושר כזה עם השבת להיות בן זוגו ממש, כתרין רעין דלא מתפרשין; נפש ישראל קשורה כ"כ בנפשה של השבת עד שאין שום כח בעולם שיוכל לנתק או להרפות קשר זה. ולכן היא הנקראת "אות" ברית בינינו ובינו יתברך ואין אות של תפילין נוהג בו, יען כי השבת היא האות הנצחי המקשר ביותר ואין שייך לערבו עם האות הפחות ממנו כמובן, וכן שאר המצוות כלולב שופר ומגילה ואף ציצית שהתורה צוותה אותה בלשון 'ועשו' ומוזוה שצוותה התורה הלשון 'וכתבתם' אין נוהגים ביום השבת, כי בשבת עוסקים אנו באלוקות נפלא אשר אינה מצמצמת במצוות מעשיות, אלא כולה "עונג" - להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו.

וא"כ עולה ונשאלת השאלה, אמאי דוקא השבת אשר היא המקשרת בינינו ובינו ית"ש, היא אשר נצטוו בה 'וקראת לשבת עונג' בעונג גשמי ואף ניתנה נשמה יתירה בשבת כדי שיהא 'ברוח לב למנוחה ושמחה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו' (לשון רש"י בצה"ד דף ט"ז ע"א), והשינה הגשמית משתבחת בו וג' סעודות אוכלים בו. והוסיף עוד הרז"ה בספרו בעל המאור להצריך: "לענג את השבת בחמין, עד כדי לומר שמי שאינו אוכל חמין בשבת צריך בדיקה אחריו אם הוא מין ואם מת יתעסק בו עממין" ועוד כתב: "שהמזמין לבשל ולהטמין, ולענג את השבת ולהשמין, הוא המאמין וזוכה לקץ הימים, ויש מן החכמים אומרים על שמאל שהוא ימין, אנו קורין עליהם מי יתן החרש תחרישון, ותהי להם לחכמה" עכ"ל"ק (שבת דף נ: בדפי הרי"ף).

והתמיה רבה עד מאוד; איך יתכן שבשבת קודש - קודש הקדשים אשר אין ערוך לקדושתה, דייקא בה נצטרך להתפלל בענינים גשמיים ולאכול לשותות וללבוש בשבת לבוש מיוחד יפה נאה ומתוקן ביותר שלא כבימי החול, [ענין כל אלה במשנה ברורה בהרבה מקומות על כל הענינים אשר נצטוונו להתענג בענינים גשמיים בשבת קודש].

והתירוץ הפשוט בזה הוא, והוא המובן ביותר בשבת התאחדותינו הנפלא הלזה, כי דרך העולם שלבוש מסוים מסמן דבר מסוים. למשל חיילות המלך כל גודו ופלוגה לובשת לבוש המסמל את תפקידה, וכל מין ממני החיילות לובש לבוש אשר מייחדה כחיל בצבאות המלך. והחייל אשר יבא אל חצר המלך בלבושו הפשוט היומיומי אין מקומו בין שורות צבא המלך כי הוריד את אות המלך ממנו. אם כי מבחינת מה אין בזה דבר המייחד את החיל עצמו למלך אלא הוא חלק ממערכת חיילות המלוכה. משא"כ בן המלך לובש לבוש מיוחד אשר מייחדו כבן המלך ולבוש הזה אין אדם לובשו אלא בן המלך עצמו

מהנעשה בחבורות האברכים

במקלט בבתי נייטין, שנתרמה ע"י אחד האברכים להודות ולהלל להשי"ת על שזכינו ברוב רחמיו להיות נמנה בקיבוץ הק' בעיר עזו לנו אומן יצ"ו, על קברו הק' כאשר ציוה. בהמשך הסעודה נשמע דיבורים מפי הרה"ח ר' מאיר קרלכ שליט"א, שהאריך לבאר ענין 'צוהר תעשה לתיבה' – נקודת האמת שרבינו מגלה לנו בכל תורה. ולאחריו יצאו כולם בריקודים נלהבים. "ומי שזכה להיות אצלו על ראש השנה, ראוי לו לשמוח כל השנה!"

סעודת מלוה מלכה

במוצ"ש פרשת נח התאחדו האברכים היקרים בסעודת מלוה מלכה רבתית בהיכל הכולל בבית מדרשו מא"ש, ליכניסו התחדשות לקראת זמן החורף "די גילדענע נעכט". פיארו בהשתתפות הרה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א ונשא דברים בענייני פרשת נח 'צוהר תעשה לתיבה' להאיר את הדיבור. מהסעודה יצאו האברכים בהתחדשות מיוחדת, להשתדל ביתר שאת ועזו לקיים עצת רביה"ק בהתאחדות ואהבת חברים.

חבורת האברכים בברכפלד

החבורה המתחדשת בברכפלד התאחדו בר"ח חשוון לסעודת ר"ח, בהמשכה נשמעו דיבורים מפי הרה"ח ר' אליהו נהרי שליט"א. האברכים יצאו מדבריו מחוזקים מאד.

חבורה מיוחדת - "נחל השבת"

כבר תקופה ארוכה מתקיימת בבי"ש חבורה מיוחדת במינה אשר בשם "נחל השבת" יקרא. האברכים מתאספים בבית אחד החברים ולומדים בצוותא תורה בליקו"מ בעיון ובעמקות בליבון ובדיבוק חברים. לאחרונה הצטרפו למעגל לומדי 'התורה הזמנית' במסגרת 'אחוד האברכים' בצירוף "כולל חצות אורות הנחל". אף הפליאו בשלחם חידושים נפלאים ומלהיבים עין רואיהם. מפאת חוסר מקום יבואו החידושים בגליון הבא בעז"ה. מהם ילמדו וכן יעשו להתחזק בלימוד התורה הזמנית בחברותא ובחבורה, ואפילו ביחיד. בפרט עתה שהזמן גרמא עת מתחילים המוני חסידי ברסלב הע"י את לימוד 'עמוד היומי' מחזור טו"ב. לקיים את רצון רביה"ק "רצוני שילמדו את ספרי!". וידוע רצון רביה"ק שיהיה לכל אחד שני שיעורים בעיון ובבקיאות. בדבר פרטים: ר' אריה גלינסקי הי"ו 05271-16038

האברכים מסלתה ומשמנה של חסידות ברסלב הע"י, לביקור חג אצל קרובי משפחתי שיחי'. הביקור התארך קצת, ומבט חטוף על השעון הראה שכבר הגיע זמן קריאת שמע של ערבית. ירדנו אל ביהכ"נ בדחילו ורחימו, אה! ליל היארצייט של רבינו! תוך כדי הליכה המשכנו את השיחה. בתוך הדברים אני שואל את קרובי מתי יוצא ה'טנדר ל'שדה'? לתדהמתי נשאר הלה עם פה פתוח כאינו מבין את שאלתי – איזה טנדרים ואיזה פעלד??

'כינוס חג' - החבורה בבי"ש

או אז ידעתי להעריך את גודל מאמציו של חברנו היקר שעמל כבר זמן רב קודם סוכות להעמיד מערך הסעות מסודר, בוקר וליל בחצות הלילה ואחרי ותיקין, בכדי לקיים את עצתו הקדוש של רביה"ק. מודעות הודבקו בכל רחבי עיה"ק: "הושע נא!" יצאו אוטובוסים חנים לשפוף שיח לפני אבינו שבשמים. שהביאה אף כאלו שאינם נקראים בפועל על שם רביה"ק – בעל השדה. ולפני היארצייט הודבקו על כל קירות בית מדרשו מא"ש: "התחדשות ביים רעבינ'ס יארצייט!" המשתתפים הודו בכל לב למארגן באמרו שהרגישו טעם אחר בחג הסוכות.

סעודת ראש חודש

סעודת ראש חודש מיוחדת התקיימה להחברים היקרים משתתפי החבורה של יום שלישי,

נפל דבר בבית שמש

העיר בית שמש, 'ירושלים הצעירה' - כמו שנקראת בפי רבים כבר דרכה מזמן את כוכבה, עם שמה הטוב שיצאה לה בזכות הקהילות החשובות שנבנו בה בעיר הישנה ובפרבריה. מן בתי המדרשים החשובים הנקראים ע"ש רביה"ק המפורסם בעיר, מפורסם בפי כל ביהכ"נ "נחלת חן" השוכנת למרגלות רמת בית שמש. השוקקת חיים מחצות ליל ועד הערב למחרת. הכוללים המפורסמים שבין לומדיה נמנים טובי האברכים, התפילות בהתעוררות והתלהבות, כל אלו גוררים בעקבותיהם אברכים חשובים רבים הבאים לקבוע דירתם בעיר.

* * *

כבר זמן רב שהורגש הצורך בחבורה ראויה להאברכים הצעירים, החפצים ומשתוקקים להתעלות בעבודת ה' בדרכי ועצות רביה"ק הננמ"ח זי"ע עד הקיץ האחרון.

בחודש תמוז נפל דבר בבי"ש. כמה גבורי כח הידועים בפעולותיהם הברכות למען כל דבר שבקדושה, ובראשונה למען ענייני רביז"ל נתעוררו לחדש ולרענן את ציבור האברכים הצעירים ההולך ומתרבה בליעה"ר, להקים חבורה חדשה שיהא בכדי לאחד וללכד את האברכים היקרים תחת דגל אחד.

בכינוס היסוד הרחוב בדבריו הר"ר אברהם צבי גלינסקי שליט"א בענין אהבת חברים וגודל חשיבות החבורה ע"פ תורת רביז"ל ותלמידיו, ואז נקבע יום השלישי בשבוע ליום החבורה השבועית, להתאחד ולהתחזק לשמוע דברי אלקים חיים מפי משפיעי אנ"ש, לדעת את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר נעשה בדרך רביה"ק וקיום עצותיו.

* * *

בבוקר יום ראשון דחווה"מ סוכות התאספו האברכים היקרים לסעודת מצוה, בהמשך נשמעו דיבורים מפי הר"ר יעקב נתן אנשי"ה הי"ו כמו"כ נשא דברים הרה"ח ר' בנימין ויצהנדרל הי"ו שעורר והיזק את האברכים בענין חשוב ביותר ה"ה הזכות והחובה להתפלל בביהכ"נ הנקרא ע"ש רביז"ל. ולאחריו יצאו כולם בריקודים נלהבים זכר לשמחת בית השואבה. השמש כבר עמדה בתוקף גבורתה כשיצאו האברכים בהרגשה מרוממת, שהנה קמה לה וגם ניצבה חבורה נפלאה כשאיפותיהם ורצונותיהם, למלאות את המיית ליבם לעבוד את השי"ת כראוי וכנכון.

* * *

לתוספת חיזוק התקיימה במוצ"ש פרשת נח עם תחילת החורף סעודת מלוה מלכה מיוחדת בבית אחד האברכים החשובים שיחי' בהמשכה נשמעו דיבורים נלהבים בתורת רביה"ק.

נסיעות לפעלד בימי חוה"מ סוכות

מספר אברך אחד:

יום לפני היארצייט של רביה"ק, נקלעתי לאחד מערי ארה"ק, המאוכלסת ב"ה במיטב

מעט האברכים

בענין מה ששאל הר"ר חיים בלנדר בענין עבודת ה' שעיקרו בעמל ויגיעה דייקא ומאידך גיסא כתב (הר"ר יעקב ירבלום) שהסימן בעבודת ה' הוא שאם אני מרגיש מרירות ולחץ וכבידות זה סימן שאינו עבודה שלי.

ויש לפרש זה שעבודת ה' בעמל ויגיעה הכוונה שמרגיש תענוג וסיפוק בהעמל והיגיעה, וזהו עפ"י מה שכתב רביז"ל בסיפוי"מ (במעשה של הבעל תפלה) שאצל האנשים שקירבם להשי"ת היה תענית או סיגוף גדול יקר יותר מכל התענוגים שבועולם יעו"ש. ולכאורה יקשה הלא רביז"ל אסר את התעניות? אכן אם מרגיש תענוג גדול בהתענית אזי יכול להתענות. ראה כזה בשו"ת שערי צדיק להגה"ח מוה"ר גדליה קעניג זצ"ל שנדפס עתה (מכתב כ"ב אות ד'). וראה עוד בענין זה בליקוה"ל (ברכת השחר הלכה ג', י"ח ובהלכות תפילת ערבית ה"ד, ז') ואכמ"ל.

ואסיים מכתבי בכל חותמי ברכה והצלחה, ונזכה לילך בדרך הק' של רביז"ל מתוך נחת ושמחה, וכל טוב סלה, ונזכה לביאת גוא"צ במהרה דידן מתוך רחמים וחסדים גדולים בב"א.

כעתירת וברכת א.ש. שישא פעה"ק ת"ו

לסדר "ונברכו בך כל מ'שפחות ה'אדמה" (ר"ת מ"מי ה'נחל) תשע"ג לפ"ק

לכבוד מערכת העלון החשוב "מימי הנחל" הע"י.

בענין המדור "המנהגים בברסלב" שכותב שם מה שסיפר לו הרה"ח ר' נתן דוד שפירא את התשובה שענה מהרי"ן דושינסקיא זצ"ל איך לנהוג בענין הגבהה בקריאת התורה יעו"ש. יש לציין שהתשובה הזאת ל'ו נדפס'ה בספרו שו"ת מהרי"ן (ח"א סי' י') יעו"ש.

ואגב, יש לציין מה שסיים מהרי"ן במכתבו שם וזל"ק: "חזקו ואמצו להגדיל תורה ולהאדירה ותורת 'רבכם מרן' זיע"א לא תזוז מכם" עכ"ל"ק. וראה זה פלא כי רבכ"ם מר"ן עם הכולל בגימטריא נחמן בן שמחה.

בענין אמירת "אני מאמין" שלא נהגו אנ"ש לאומרו, יש לציין 'אני מאמין' אחד שרביז"ל ציווה לאמרו בפה בכדי לחזק את עצמו באמונה בהשי"ת וזהו: "אני מאמין באמונה שלימה שהוא יחיד ראשון ואחרון". (שיחות הר"ן סי' קמ"ב).

לכבוד מערכת מימי הנחל
שלום רב!

דשבתא הוא לפני התפילה דייקא (יעו"ש).
דרך אגב, שח לי אחד מאנ"ש שמזה כמה שנים שהיה לו מניעות עצומות לטבילה במקוה יום-יום, וממש עברו עליו תקופות ארוכות שדילג על טבילה במקוה, ומלמחרת שהגיע לידו 'מימי הנחל' בו הובא טורו של ר' שמעון בענין הנ"ל לא עבר עליו יום בלי טבילה במקוה (!).

אשרינו! אשרינו!

בעקבות מה שכתבתי בגליון הקודם, בענין מאמרו של הר"ר שמעון קעניג הי"ו - 'המנהגים בברסלב', בענין מקוה בשבת בבוקר, שכתב שמשמע מהאריז"ל שהענין הוא דווקא לפני התפילה, שאין זה משמע כלל דבר זה בהאר"י. שוב שמעתי מאמור"ר שליט"א שב"שולחן הטהור" (להגה"ק מקאמארנא), כתב בפירוש שמה שכתב האר"י גודל ענין המקוה בצפרא

הודעה חשובה ומשמחת

הננו להודיע לכל האברכים החשובים שיח"י המבקשים לקנות דעת בתורת רביה"ק, שנפתחה

"חבורה חדשה"

ביום חמישי בערב בשעה 7:00

בהיכל "בית צבי" שבבית מדרשינו מא"ש

בהשתתפות הר"ר יואל משי-זהב שליט"א

שימסור שיחה מידי שבוע לפי נושאים מיוחדים בתורת רביה"ק ותלמידיו הק'

שמעו ותחי נפשכם!

מזל טוב וגדיא יאה

שלוחה בזאת קדם ידידנו היקרים הפועלים בכל עת וזמן למען הכלל, ובפרט על פעולתם במסירות למען "איחוד האברכים הצעירים" בממון, ברצון, ובטירחא כזוואת גאון עוזינו מוהרנ"ת זיע"א, ה"ה הני תרי צנרי דדהבא האברכים היקרים

ר' חיים צציק הי"ו

לרגל הולדת בנו שמעון ני"ו למז"ט

ואיתו עימו

ר' שמואל דוד שטרנפלד הי"ו

לרגל הולדת בנו נחמן יוסף ני"ו למז"ט

יתן ה' ויזכו לגדלם כראוי לתורה לחופה ולמעש"ט בדרכם של רביה"ק הנמ"ח זיע"א ושאר צדיקי אמת כיוסף צדיקא וכרשב"י וחבריו, ולמלוא חופנים נחת מהם ומכל צאצאים יזכו אמון,

כעתירת ידידיכם המוקירים ומערכים

אברכי האיחוד

קופת אנ"ן

אלו האברכים שקיבלו תמיכה בחודשים האחרונים

לרגל השמחה השרויה במעונם למז"ט ה"ה:

ר' איתמר לייפער הי"ו, ר' אייזיק שפירא הי"ו,

ר' שמואל דוד שטרנפלד הי"ו, ר' משה אייזנבאך הי"ו,

ר' רפאל ויסקי הי"ו, ר' יעקב יוסף אנשין הי"ו, ר' משה בר"י

פראנק הי"ו, ר' חיים צציק הי"ו, ר' מיכל זלוטניק הי"ו,

ר' שמואל בר"ן שפירא הי"ו

*

הגביה על חודש חשון תתקיים בעז"ה בו' כסליו

*

הודעה משמחת לחברי הקופה

ניתן לקבל 'כרטיס הנחה' למכלול חנויות באזור

את הכרטיס ניתן להשיג חינם אצל:

ר' לוי יצחק צוקר הי"ו או אצל ר' חיים צציק הי"ו

ואלה יעמדו על הברכה שהרימו את נדבת לבם עבור הוצאות הגליון

הר"ר יהודה לייב פראנק הי"ו

ואחיו

הר"ר זאב פראנק הי"ו

לע"נ אביהם הר"ח ר' יעקב

ב"ר נחום יצחק שמעון ז"ל

נלב"ע ט' כסליו תשנ"ט

ת. נ. צ. ב. הת.

לתרומות והנצחות נא לפנות ל:

05484-85412

ברכת מזל מזוב חמה ולבבית לחברי יקרים:

אייזיק שפירא, משה אייזנבאך, נחמן

בנימין קעניג, יעקב יוסף אנשין, יחיאל מיכל

זלוטניק, מאיר שמחה פלמניק, שלום שטיין,

משה דוד סופר,

להולדת הבנות

שאלתיאל

ג'רופי להולדת

התאומים

הבן עם הבת

איתמר לייפער, בנימין זאב חשין, דוד

לוי"צ גולדברגר, דוב צוקר, שמואל דוד

שטרנפלד, שמעון דוב ליברמנש, רפאל ויסקי,

משה בר"י פרנק, חיים צציק, אלישע גבריאל

נוימן, שמואל בר"ג שפירא

להולדת הבנים